

سچائی نوں لبھن والے اک مُسلمان دے یسوع مسیح دی صلیبی موت دے حوالے دے نال دو سوال: کیکہ او صلیب اُتے مریا سی؟ (ایس سوال دے بارے اسی اپنے پہلے حصے دے وچ گل بات کر چکے آں)

تے جے ایویں ای اے تے فیر او صلیب اُتے کیوں مریا سی؟
میں مسیحیاں نوں ایسٹریاں تیاریاں کردیاں ہوئیاں ویکھدا پیا آں۔ تے مینوں میریاں کجھ یاراں توں پتہ لگیا اے پئی صلیب دے اُتے اصل وچ مسیحی ای سی۔ پر میریاں مُسلمان یاراں تے اسلامی تعلیمات دے مطابق ایہہ کوئی ہور بندہ سی۔ پر میں ایہہ اسمان رکھدا آں پئی جے بائبل ایویں ای آکھدی اے تے فیر ایہہ مسیح ای اے۔

اصل وچ اسلامی عقیدہ مسیح دے صلیب دتے جاوے دے حوالے دے نال دکھریاں وکھریاں کہانیاں پائیاں جانیاں نے۔ پر اصل دے وچ ایس سچائی نوں جاننے دی ضرورت اے۔ مینوں خاص طور تے لوڑا اے پئی میں ایہنوں چنگی طرح دے نال سمجھاں۔۔۔ پر میرے لئی ایہہ وی بہت ای ضروری اے پئی مسیح نوں صلیب دتے جاوے دے حوالے دے نال ہور سکھاں۔ او ایس قابل سی پئی او اپنے آپ نوں اپنیاں ویریاں توں بچا سکدا سی۔ تے فیر اوہنے اوہناں نوں کیوں صلیب دے دین تے مارن دتا سی۔

ایس بحث دے پہلے حصے دے وچ اسی ایس نتیجے تے پہنچے سی پئی قرآن مجید یسوع مسیح دے صلیب دتے جاوون دے تاریخی واقعے دا انکار نہیں کردا اے۔ پر ایہہ اکھدا اے پئی او ایہہ اکھدیاں ہوئیاں اپنے آپ نوں بری اکھدے نے پئی اسی اوہنوں قتل نہیں کیتا اے سگوں اوہنے اپنے رسول دے نال ایویں کیتا اے۔ ایویں قرآن یسوع تے اوہدی تاریخی موت دے ول نوں اشارہ کردا اے۔ کیوں جے یسوع مسیح خُدا دی نظر دے وچ خصوصی اہمیت رکھدا سی۔

قرآن یسوع مسیح دی موت دے حوالے دے نال وضاحت دے نال بیان نہیں کردا اے پئی او خُدا دے لئی شہیدا ہو یا سی جیویں دوجے نبی ہوئے نے۔ ایس لئی سانوں قرآن مجید توں پہلاں خُدا دے پیغام یا الہام نوں ویکھنا پوئے گا۔ جیویں پئی عبرانی بائبل تے انجیل وغیرہ۔ دوجے حصے دے وچ اسی ویکھیا اے یسوع مسیح نے کیوں اپنے آپ نوں قتل ہون دتا سی؟ حالانکہ او ایویں نہیں چاہندا سی۔ ایویں دوجے حصے دا سوال بہت ای واضح تے سدھا سی۔ یسوع مسیح نے اپنیاں ویریاں نوں ایس لئی ایویں کرن دتا سی کیوں جے او مکمل طور تے خُدا دی مرضی دا تابعدار سی تاں پئی ایویں کردیاں ہوئیاں او خُدا دی نظر دے وچ جلال پاوئے۔ خُدا دے پاک کلام دے وچ ایویں لکھیا ہو یا اے:

تے ویکھو اوس ای دن اوہناں دے وچوں دو بندے اوس پنڈ دے ول نوں جان دے پئے سن جہدا ناں اماؤس اے۔ او یروشلیم توں قریب ۷ میل دُور اے۔ او اوہناں ساریاں گلاں دے

بارے دے وچ جیہڑیاں واقع ہوئیاں سن اک دوجے دے نال گل بات کردے پئے سن۔ جدوں
 او گل بات تے پچھ پاچھ کردے پئے سن تے ایویں ہويا پئی یسوع مسیح آپ اوہناں دے نال آ
 رلیا۔ پر اوہناں دیاں اکھیاں بند سن پئی اوہنوں نہ پکھانن۔ اوہنے اوہناں نوں اکھیا پئی ایہہ کیہ
 گلاں نے جیہڑیاں تھی چلدے چلدے اک دوجے دے نال کردے پئے او۔ او غمزدہ ہو کے کھلو
 گئے۔ فیر اک نے جدا نال گلیپاس سی جواب وچ اوہنوں اکھیا پئی کیہ تُو یروشلیم دے وچ کلا
 ای راہی ایں جیہڑا نہیں جاندا پئی ایہناں دناں دے وچ اوہدے وچ کیہ ہويا اے؟ اوہنے
 اوہناں نوں اکھیا پئی کیہ ہويا اے؟ اوہنے نے اوہنوں اکھیا پئی یسوع ناصرے دا ماجرہ جیہڑا خدا
 تے ساری اُمت دے لئی کم تے کلام دے وچ قدرت والا نبی سی تے سردار کاہناں تے ساڈیاں
 حکماں نے اوہنوں مصلوب کیتا۔ پر سانوں اُمید سی پئی اسرائیل نوں مخلصی دیون والا ایہہ ای
 اے۔ تے ایہناں ساریاں گلاں دے علاوہ اج ایس گل نوں تیجا دن اے تے ساڈے وچوں کجھ
 عورتاں نے وی سانوں حیران کر دتا اے جیہڑیاں سویرے ای قبر اُتے گئیاں سن تے جدوں
 اوہدی لاش نوں نہ پایا تے ایہہ اکھدیاں ہوئیاں آئیاں پئی اسی رویا دے وچ فرشتیاں نوں وی
 ویکھیا اے تے اوہناں نے اکھیا اے پئی او جیوندہ اے۔ تے ساڈیاں ساتھیاں دے وچوں وی کجھ
 قبر دے اُتے گئے تے جیویں عورتاں نے اکھیا سی اوویں ای پایا پر اوہنوں نہ ویکھیا۔
 اوہنے اوہناں نوں اکھیا پئی اے نادانو تے نبیاں دیاں ساریا گلاں نوں منن دے وچ سُسٹ
 اعتقاد وکیہ مسیح نوں ایہہ دکھ اٹھا کے اپنے جلال دے وچ داخل ہونا ضرور نہیں سی؟ فیر

موسیٰ توں تے ساریاں نبیاں توں شروع کر کے ساریاں نوشتیاں دے وچ جنیاں گلاں اوہدے
حق دے وچ لکھیاں ہوئیاں نے او اوہناں نوں سمجھا دتیاں۔ (لوقا ۲۴ باب دی ۱۳ توں ۲۷
آیت)

ایس سلسلے دے تیجے مضمون دے وچ اسی یسوع مسیح دی آمد دیاں پیشن گوئیاں دے بارے
دے وچ ویکھیا اے۔ قرآن مجید (اسلامی روایتاں) یسوع مسیح نوں یہودی روایتاں دے حوالے
دے نال جاندا اے۔ جے اسرائیل دے مسیح نوں دکھ اٹھانا ضروری سی (جیویں پئی یسوع مسیح
نے ایویں کیتا) تے سانوں قرآن مجید توں پہلاں عبرانی بائبل یعنی پُرانے عہد نامے دے
وچوں ویکھنا پوئے گا۔ تے فیر ایس مضمون دے اخیر حصے دے وچ صلیبی موت دیاں
وضاحتاں تے نتیجیاں نوں ویکھنا پوئے گا۔ جہناں دے بارے دے وچ یسوع مسیح دیاں
شاگرداں نے نویں عہد نامے دے وچ بیان کیتا اے۔

ایویں اسی یسوع مسیح دی تعلیمات نوں وضاحت دے نال ویکھیا اے۔

فدیہ دے بارے خاص گلاں:

مرقس ۱۰ باب دی ۴۵ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

کیوں جے ابنِ آدم ایس لئی نہیں آیا پئی خدمت لیوئے سگوں ایس لئی پئی خدمت کرے تے
اپنی جان بہتیریاں دے بدلے فدیہ دے وچ دیوئے۔

تے متی ۲۰ باب دی ۲۵ توں ۲۸ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے پئی:

پر یسوع نے اوہناں نو کول سد کے اگھیا پئی تُسی جانده او پئی غیر قوماں دے سردار اوہناں دے اُتے حکم چلاوندے نے تے امیر اوہناں دے اُتے اختیار جتاوندے نے۔ تُھاڈے وچ ایویں نہ ہوئے سگوں جیہڑا تُھاڈے وچوں وڈا ہونا چاہوئے او تُھاڈا خادم بنے تے جیہڑا تُھاڈے وچوں پہلا ہونا چاہوئے او تُھاڈا نوکر بنے۔ ایویں ابنِ آدم ایس لئی نہیں آیا سیوا کروائے سگوں ایس لئی پئی سیوا کرے تے اپنی جان بہتیریاں دے بدلے دے وچ فدیے دے وچ دیوئے۔

نویں عہد نامے دے وچ مُعافی دے بارے دے وچ خاص گلاں:

متی ۲۶ باب دی ۲۶ توں ۲۹ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے پئی:

جدوں اوکھاوندے پئے سن تے یسوع نے روٹی لئی تے برکت دے کے توڑی تے شاگرداں نوں دے کے اگھیا پئی لو ایہہ میرا بدن اے۔ فیر پیالہ لے کے شکر کیتا تے اوہناں نوں دے کے اگھیا پئی تُسی سارے ایہدے وچوں پیو کیوں جے ایہہ میرا عہد دا اولہو اے جیہڑا بہتیریاں دے گناہاں دی مُعافی دے واسطے وگایا جاندا اے۔ میں تُہانوں آکھدا آل پئی انگور دا ایہہ شیرہ فیر کدی نہ پیاں گا اوس دن تیکر پئی تُھاڈے نال اپنے باپ دی بادشاہی دے وچ نواں نہ پیاں۔

تے فیر مرقس ۱۴ باب دی ۲۲ توں ۲۴ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

تے اوکھاوندے ای پئے سن پئی اوہنے روٹی لئی تے برکت دے کے توڑی تے اوہناں نوں دتی تے اگھیا پئی لو ایہہ میرا بدن اے۔ فیر اوہنے پیالہ لے کے شکر کیتا تے اوہناں نوں دتا تے

اوہناں ساریاں نے اوہدے وچوں پیتتا۔ تے اوہنے اوہناں نوں آکھیا پئی ایہہ میرا عہد دا او لہو
اے جیہڑا کئیاں دے لئی وگایا جاوے گا۔

جے اسی لوقا ۲۲ باب دی ۱۹ تے ۲۰ آیت دے وچوں ویکھئیے تے او تھے ایویں لکھیا ہويا اے
پئی:

فیر اوہنے روٹی لئی تے شکر کر کے توڑی تے ایہہ آکھدیاں ہوئیاں اوہناں نوں دتی پئی ایہہ میرا
بدن اے جیہڑا تہاڈے واسطے دتا جاندا اے۔ میری یادگاری دے لئی ایہہ ای کریا کرو۔ تے
ایویں ای کھانے دے بعد پیالہ ایہہ آکھدیاں ہوئیاں دتا پئی ایہہ پیالہ میرے اوس لہو دے وچ
نواں عہد اے جیہڑا تہاڈے واسطے وگایا جاندا اے۔

اسی ایہہ ویکھیا اے پئی خُداوند یسوع مسیح آپ اپنی موت دے بارے دے وچ بیان کردا اے
پئی او ای المسیح اے جہدے بارے دے وچ پُرانے عہد نامے دے وچ بیان کیتا گیا اے پئی او
ای فدیہ اے۔ او ای اے جیہڑا اپنا لہو دیندیاں ہوئیاں سانوں غلامی توں آزاد کرواندا اے۔

نتیجہ ایہہ ہے پئی نویں عہد نامے دے وچ سانوں ساڈیاں گناہاں توں مُعافی ملدی اے۔ اوہدی
موت اک حادثہ نہیں سی تے نہ ای تے نہ ای ایہہ اوہدی ناکامی سی سگوں ایہہ تے صرف
اک انسانی موت سی۔ ایہہ تے خُدا دی قوت سی جیہڑی کم کردی پئی سی تاں پئی او سانوں
ساڈیاں ہر طرح دیاں گناہاں توں مُعافی دے سکے۔ سانوں صرف مسیح دی صلیبی موت دے

وچ خُدا دے نال وفادار تے دیانتدار ہون دی لوڑ اے۔ تاں پئی اوہدے توں مُعافی دی نعمت
نوں مُفت حاصل کر سکیئے۔ تے ایویں جیوندے خُدا دے نال ساڈے تعلقاں بحال ہو سکن۔

چوتھے حصے دے وچ اسی ویکھاں گے پئی مسیح دی صلیبی موت دی رائیں خُدا دا وہڈا کم کیویں
پُورا ہویا۔ اسی ویکھاں گے پئی خُدا نے یسوع مسیح دیاں شاگرداں تے رسولاں نوں تِصلیب
دیاں تیجیاں دے بارے دے وچ سمجھایا اے۔ اسی ویکھدے آں پئی اوہناں نے وی اوکھ ای
سکھایا سی جیہڑا خُداوند یسوع مسیح نے اوہناں نوں سکھایا سی۔ تے ایہہ وی پئی اوہناں نے
پاک روح دی ہدایت دے نال نویں عہد نامے نوں لکھیا سی۔ تے ایویں ایہہ ساڈے لئی خُدا
دیاں خاص نعمتاں نے۔

ساریاں توں پہلاں اسی یسوع مسیح دیاں خاص شاگرداں یوناہ دے پتر پطرس تے زبدی دے
پتر یوحنا دے بیاناں دا جائزہ لواں گے۔ [زبدی دا پتر پہلاں ای شہید ہو گیا سی ایس لئی اوہنے
کُجھ نہیں لکھیا سی] نویں عہد نامے دی کتاب جیہڑی یعقوب دے نال منسوب اے او دوجے
یعقوب نے لکھی سی جیہڑا یسوع مسیح دا بھائی سی۔ یسوع مسیح نوں منن والیاں نوں شاگرد
آکھدے نے جمدے توں مُراد سکھن والے لوکی نے۔ اوہناں دے وچوں کُجھ نوں پُندیاں
ہوئیاں یسوع مسیح نے اوہناں نوں اختیار دیندیاں ہوئیاں بھیجیا سی پئی او اوہدی تعلیم تے شفا
دیاں کماں نوں پُورا کرن۔ ایہہ لفظ رسول رُسل توں نکلیا اے جمدے توں مُراد بھیجیا ہویا

اے۔ ایہدے توں مُراد ایہہ ہے پئی بھیجن والا بندہ بھیجے ہوئے بندے نوں ایہہ اختیار دیندا
 اے پئی او اوہدے کماں نوں کر سکے۔ یسوع وی رسول اکھواندا سی۔ او ساڈے ایمان دا سردار
 کاہن تے رسول اے۔ ایہدا ذکر او نویں عہد نامے دے وچ اپنیاں منن والیاں دے نال کردا
 اے۔ کیوں جے اوہنوں بھیجیا گیا سی۔ لوقا ۶ باب دی ۱۳ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:
 جدوں دن ہویتے اوہنے اپنیاں شاگرداں نوں کول سد کے اوہناں دے وچوں بارہ نوں چُن
 لیا تے اوہناں نوں رسولاں دا لقب دتا۔

پطرس اوہناں دے وچوں نمایاں لیڈر سی۔ او اس اقتباس دے حوالے دے نال بہت ای
 مشہور سی جدوں یسوع مسیح نے اوہدے نال اپنی آون والی موت دے بارے ذکر کیتا سی۔
 اوس ویلے یسوع مسیح نے اپنیاں شاگرداں دے اُتے ایہہ ظاہر کرنا شروع کر دتا سی پئی ضرور
 اے پئی او یروشلیم نوں جاوے تے بزرگاں تے سردار کاہناں تے فقہیاں دے ولوں بہت دکھ
 اُٹھائے تے قتل کیتا جاوے تے تیجے دن مُردیاں دے وچوں جی اُٹھے۔ ایہدے تے پطرس
 اوہنوں دکھ لے جا کے ملامت کرن لگیا پئی اے خُداوند خُدا نہ کرے ایہہ تیرے اُتے ہرگز
 نہیں آوے گا۔ اوہنے مُڑ کے پطرس نوں آکھیا پئی اے شیطان میرے آگوں دُور ہو۔ تُو میرے
 لئی ٹھوکر دا سبب ایں کیوں جے تُو خُدا دیاں گلاں دا نہیں سگوں بندیاں دیاں گلاں دا دھیان
 رکھدا ایں۔ (متی ۱۶ باب دی ۲۱ توں ۲۳ آیت)

پر اپنے آپ نوں موت دے حوالے کرن توں اک رات پہلاں یسوع مسیح نے ایسہ وعدہ کیتا
سی پئی او پاک روح نوں بھجے گا۔ باہجوں او صلیب اُتے مریا، مویا وچوں جیوندہ ہویا، اسمان اُتے
چلا گیا تے خُدا باپ دے سچھے ہتھ جا بیٹھیا۔

تے میں باپ توں منت کراں گا تے او تھانوں دوجا مددگار بھجے گا پئی ابد تیکر تھادے نال
رہوئے۔ یعنی روحِ حق جنوں دُنیا حاصل نہیں کر سگدی اے کیوں جے نہ اوہنوں ویکھدی نہ
جاندی اے۔ تھی اوہنوں جاندے او کیوں جے او تھادے نال رہندا اے تے تھادے اندر
ہوئے گا۔ (یوحنا ۱۴ باب دی ۱۶ تے ۱۷ آیت)

جدوں او مددگار آوئے گا جنوں میں تھادے کول باپ دے ولوں بھجیاں گا یعنی روحِ حق جیہڑا
باپ توں صادر ہندا اے تے او میری گواہی دیوئے گا۔ (یوحنا ۱۵ باب دی ۲۶ آیت)
پر میں اپنے بھینجی والے دے کول جاندا آں تے تھادے وچوں کوئی مینوں نہیں پُچھدا اے
پئی تُو کتھے جاندا ایں۔ سگوں ایس لئی پئی میں ایسہ گلاں تھانوں آگھیاں نے تھادے دل غم دے
نال بھر گیا اے۔ پر میں تھانوں سچ آکھدا آں پئی میرا جانا تھادے لئی فائدہ مند اے۔ کیوں
جے اگر میں نہ جاواں تے او مددگار تھادے کول نہ آوئے گا۔ پر جے جاواں گا تے اوہنوں
تھادے کول بھج دیواں گا۔ تے او آکے دُنیا نوں گناہ تے راستبازی تے عدالت دے بارے
دے وچ قصور وار ٹھہرائے گا۔ گناہ دے بارے دے وچ ایس لئی پئی او میرے اُتے ایمان
نہیں لیاندے راستبازی دے بارے دے وچ ایس لئی پئی میں باپ دے کول جاندا آں تے

تُسی مینوں فیر کدی وی نہ ویکھو گے۔ عدالت دے بارے دے وچ ایس لئی پئی دُنیا دا سردار
مُجرم ٹھہرایا گیا اے۔ مینوں تہاڈے توں ہور وی بہت ساریاں گلاں کمئیاں اے پر ہُن تُسی
اوہناں دی برداشت نہیں کر سکدے او۔ پر جدوں او یعنی روحِ حق آوے گا تے تہانوں ساری
سچائی دی راہ دکھائے گا۔ ایس لئی پئی او اپنے ولوں نہیں آکھے گا۔ پر جو کجھ سُنے گا او ای آکھے
گا۔ تے تہانوں آون والے ویلے دی خبر دیوے گا او میرا جلال ظاہر کرے گا۔ ایس لئی پئی
میرے توں حاصل کرے کے تہانوں خبر دیوے گا۔ (یوحنا ۱۶ باب ۵ توں ۱۵ آیت)
فیر عید دے اخیر دی دن جیہڑا خاص دن اے یسوع کھڑا ہویتے پُکار کے آکھیا پئی جے کوئی
پیاسا اے تے میرے کول آ کے پئے۔ جیہڑا میرے اُتے ایمان لیاوے گا اوہدے اندرون
جیویں پئی کتابِ حیات دے وچ آیا اے حیاتی دے پانی دیاں ندیاں جاری ہون گئیاں۔ اوہنے
ایہہ گل اوس روح دے بارے دے وچ آکھی سی جنہوں او پاون نوں سی۔ جیہڑے اوہدے اُتے
ایمان لیاوے کیوں جے روح اے تیکر نازل نہیں ہویا سی۔ ایس لئی پئی یسوع اے تیکر اپنے
جلال نوں نہیں پہنچیا سی۔ (یوحنا ۷ باب دی ۷ ۳ توں ۳۹ آیت)
ایہدے کجھ ہفتیاں دے باہجوں پاک روح اوہناں دے کول آیا تے خُدا دی سچائی دے بارے
دے وچ اوہناں نوں فہم دتا۔ ایویں رسولاں نوں یسوع مسیح دی موت دے بارے دے وچ
سمجھ آئی۔ اسی ایس گل نوں اپنے تیجے حصے دے وچ ویکھ لیا اے۔ اوہناں نے یسوع مسیح دی
بے لوث محبت تے قُربانی دی گواہی دتی۔

او اسی پطرس دے پہلے خط دے وچوں حوالیاں دا جائزہ لیندے آں۔ ایہدے وچ بہت ای واضح طور تے بیان کیتا گیا اے پئی یسوع مسیح نے ساڈیاں گناہاں دے بدلے دے وچ قُربانی دتی تے خُدا دے جلال نوں ظاہر کیتا اے۔

کیوں جے تسی جاندے او پئی تہاڈا نکما چال چلن جیہڑا باپ دادے توں چلیا آوندا اے ایہدے توں تہاڈی خلاصی فانی شیواں یعنی سونے چاندی دی رائیں نہیں ہوئی اے۔ سگوں اک بے عیب تے بے داغ برے یعنی مسیح دے بیش قیمت لہو دے نال۔ اوہدا علم بنائے عالم توں پہلاں توں سی پر ظہور اخیر زمانے دے وچ تہاڈی خاطر ہويا پئی اوہدے وسیلے دے نال خُدا دے اُتے ایمان لیائے او۔ جنہے اوہنوں مُردیاں دے وچوں جلایا تے جلال بخشیا تاں پئی تہاڈا ایمان تے اُمید خُدا دے اُتے ہو کیوں جے تسی حق دی فرمانبرداری دے نال اپنیاں دلاں نوں پاک کیتا اے۔ جہدے نال بھائیاں دی بے ریا محبت پیدا ہوئی اے ایس لئی دل و جان دے نال اک دوجے دے نال محبت رکھو۔ اپطرس ۱ باب دی ۱۸ توں ۲۲ آیت

نویں ترجمے دے وچ ویکھو پئی پطرس ایس حوالے دے وچ فسح دے برے نوں یسوع دی تعلیم بسلسلہ فدیہ دے نال ملاوندا اے۔ برے دے لہو دی نجات سالانہ فسح دی عید دے دن دی یاد دواندی اے۔ یہودی ایہنوں مصری عُلّامی توں رہائی دی یادگار دے طور تے ملاوندے سن۔

(اپطرس ۱ باب دی ۱۹ آیت)

نہ اوہنے کوئی گناہ کیتا تے نہ ای اوہدے موہنوں مکر دی کوئی گل نکلی تے نہ گالیاں کھا کے
 گالیاں دیندا سی تے نہ ای دُکھ پا کے کسے نوں دھمکاوند اسی۔ سگوں اپنے آپ نوں سچے انصاف
 کرن والے دے سُپرد کردا سی۔ او آپ ساڈیاں گناہاں نوں لیندیاں ہوئیاں صلیب دے اُتے
 چلا گیا سی تاں پئی اسی گناہاں دے اعتبار دے نال مر کے راستبازی دے اعتبار دے نال
 جئے۔ اوہدے ای مار کھاون دے نال اسی شفا پائی اے کیوں جے تسی سارے پہلاں بھیڈاں
 دی طرح بھٹکدے پھر دے سی پر ہُن اپنیاں رُوحاں دے گلہ بان تے نگہبان دے کول آگئے
 او۔

اپطرس ۲ باب دی ۲۲ توں ۲۵ آیت

دھیان کرو پئی ایہہ زبان یسعیاہ ۵۳ باب دے دُکھ اٹھان والے خادم دے واسطے وی ورتی گئی
 اے۔ اسی ایہنوں اپنے ایس سبق دے تیجے حصے دے وچ وی ویکھیا سی۔

ایس لئی پئی مسیح نے وی یعنی راستباز نے ناراستاں دیاں گناہاں دے لئی اک واری دُکھ چلگیا
 تاں پئی سانوں خُدا دے کول پہنچائے۔ او جسم دے اعتبار دے نال تے ماریا گیا پر روح دے

اعتبار دے نال جیوندہ کیتا گیا۔ اپطرس ۳ باب دی ۱۸ آیت

خُدا ایہہ چاہندا اے پئی اسی خُداوند یسوع مسیح دے لہو دے نال پاک ہو کے اوہدی پوری
 پوری تابعداری کریے۔

تے ایویں اسی ویکھدے آل پئی پطرس اخیرى اپنے اُستاد دا فرمانبردار ہو ای گیا سی۔ تے اسی ویکھدے آل پئی اوہنے ای اپنے اُستاد دے بارے دے وچ بہت تفصیل دے نال بیان کیتا سی۔ اوہنے اوہدی موت تے صلیب دے مقصد نوں پورا کیتا سی۔ ہُن اسی یوحنا (زبدی دے پٹے) جیہڑا یسوع مسیح دا پیارہ تے چُنیا ہویا سی۔ ویکھدے آل پئی ایہہ لفظ یوحنا نے اپنی انجیل دے وچ ورتے سن۔ یوحنا اپنی ابتدائی کڑک والی تے گرجدار آواز دی وجہ توں بہت ای مشہور سی۔ تے او خُدا دی محبت دے وچ بہت ای چھیتی بھڑک اُٹھن والا سی۔ تے خُدا دے پاک روح نوں حاصل کرن دے بعد اوہدی جیاتی بالکل بدل گئی سی۔

جدوں او دن لاگے آئے پئی او اُتے چکيا جاوئے تے ایویں ہویا پئی اوہنے یروشلیم جاوون نوں لک بھیا تے اپنے اگے قاصداں نوں گھلیا۔ او جا کے سامریاں دے پنڈ دے وچ داخل ہوئے تاں پئی اوہدے لئی تیاری کرن۔ پر اوہناں نے اوہنوں ٹکن نہ دتا کیوں جے اوہدا رُخ یروشلیم دے ول نوں سی۔ ایہہ ویکھ کے اوہدے شاگرد یعقوب تے یوحنا نے اگھیا اے خُداوند تُو کیکہ چاہندا ایں پئی اسی حکم دیئے پئی آسمان توں اگ نازل ہو کے اوہناں نوں بھسم کر دیوئے؟ (جیویں لیلیاہ نے اگھیا) پر اوہنے پھر کے اوہناں نوں جھڑکیا تے اگھیا پئی کیکہ تُو نہیں جاندے او پئی تُو کیوں دی روح دے او۔ کیوں جے ابنِ آدم لوکاں دی جان نوں برباد کرن نہیں سگوں۔ چاوان نوں آیا اے۔ فیر او کسے ہور پنڈ نوں چلے گئے۔

ایس حوالے توں ایہہ ظاہر ہندا اے پئی یوحنا یسوع مسیح دا بہت ای جوشیلا تے وفادار شاگرد سی۔ پر او نرم دل تے لحاظ کرن والا نہیں سی کیوں جے اوس ویلے اوہنوں اوس محبت دا علم ہویا سی جیہڑی یسوع مسیح دیاں شاگرداں دے وچ پائی جانی چاہیدی اے۔ پر اوہدا خُدا دے اُتے بہت پکا ایمان سی تے او جاندا سی پئی جیہڑا خُدا دی خدمت کردا اے او اوہنوں ترقی دیندا اے۔

بابجوں ایس ای رسول نے نویں عہد نامے دے وچ کئی خطاں نوں لکھیا سی۔ پہلے خط دے وچ خُدا دی محبت دے بارے دے وچ قوت بخش تے جاندار بیان لکھے۔

ایس خط دے وچ یوحنا یسوع دی موت دے بارے دے وچ اوہدے مقصد نوں بیان کردا اے۔ تے ایہہ بیان یسوع مسیح دی موت دے نال بہت مُطابقت رکھدا اے۔

اے میرے بچو میں ایہہ گلاں تھانوں ایس لئی لکھدا آں پئی تئسی گناہ نہ کرو۔ جے کوئی گناہ کرے تے باپ دے کول ساڈا اک مددگار موجود اے یعنی یسوع راستباز تے او ای ساڈیاں گناہاں دا کفارہ اے۔ تے نہ صرف ساڈیاں گناہاں دا سگوں ساری دُنیا دے گناہاں دا۔

ایوحنا ۲ باب دی ۱ تے ۲ آیت

اے عزیزو آو اسی اک دو جے دے نال محبت رکھئیے کیوں جے محبت خُدا دے ولوں اے۔ تے جیہڑا محبت رکھدا اے او خُدا توں پیدا ہويا اے تے خُدا نوں جاندا اے۔ جیہڑا محبت نہیں رکھدا اے او خُدا نوں نہیں جاندا اے کیوں جے خُدا محبت اے۔ جیہڑی محبت خُدا نوں ساڈے

توں اے او ایویں ظاہر ہوئی پئی خُدا نے اپنے اکلوتے بٹے نوں دُنیا دے وچ بھینجیا تاں پئی اسی
اوہدے سببوں جیوندے رہیے۔

ایوحنا ۴ باب دی ۷ توں ۱۰ آیت

محبت دے اصل معنی تے حقیقی جیاتی دے منبع دا ادراک صلیب ای اے۔ ایہدا مطلب ایہہ
نہیں اے پئی اسی خُدا دے نال محبت رکھی اے۔ ایس گل نوں اسی انسانی نقطہ نظر دے نال
نہیں چکھان سکدے آں۔ اسی ویکھدے آں پئی خُدا نے ساڈے نال محبت رکھی اے تے اپنا
اکلوتا پتر دے دتا اے تاں پئی ساڈے فدیے دی قُربانی نوں دیوے۔ ایہہ ای اے جیہڑا سانوں
اوس غضب توں دُور لے جاوے گا۔ اوہدی محبت نوں دکھاون دے لئی سانوں اپنے آپ نوں
گناہگار دے طور تے دکھانا اے جمدے لئی مسیح نے صلیب اُتے اپنی جان دتی۔ تے ایہہ ای او
گلاں نے جہناں دی گونج سانوں نویں عہد نامے دے وچ سُنن نوں ملدی اے۔ ایہہ ای او گل
اے جہنے سانوں خُدا دے غضب توں بال بال بچایا اے۔ ایہدے توں ای سانوں اوس حقیقی
محبت دا پتہ لگدا اے۔

یوحنا رسول مسیح دی مُنادی کرن والا وفادار شاگرد سی۔ اسی جیہڑی موت دے سزاوار سی
مسیح نے سانوں اوہدے توں آزاد کروایا اے۔ خُدا نے اوہنوں بھینجیا سی تاں پئی سانوں آزاد
کروائے۔

ہُن اسی پولوس رسول اُتے روشنی پاواں گے۔

ایہدا رومی نال پولوس تے عبرانی نال ساؤل سی۔ اوکجھ چر تیکر مسیجیاں نوں دکھ دیندا رہیا
 سی۔ یسوع مسیح اوہدے اُتے ظاہر ہویتے اوہنوں غیر قوماں دے لئی رسول بنن دا حکم دتا گیا
 سی۔ او یسوع مسیح دیاں اوہناں پیروکاراں دے وچوں سی جنہاں نوں عبرانی کلام یعنی پُرانے
 عہد نامے دے اُتے پورا عبور حاصل سی۔ اوہنے فریسی دے طور تے تعلیم حاصل کیتی سی۔
 تے فریسی او طبقہ سی جیہڑے اپنے عقیدے تے طور تے بہت ای سخت سن۔ ایس لئی پولوس
 عبرانی کلام یعنی پُرانے عہد نامے دیاں حوالیاں نوں وی پیش کردا اے۔ پولوس رسول نے
 جیوندے مسیح دی ہدایت دے وچ سفر کیتے۔ یسوع مسیح دیاں منن والیاں نوں خط لکھے تے
 مختلف علاقیاں تے ملکاں دے وچ اوہدی گواہی دتی۔ پولوس بارہا یاد دواندا اے پئی شریعت جمدا
 ذکر پُرانے عہد نامے دے وچ اے او ایس قابل نہیں اے پئی کسے نوں راستباز ٹھہرا سکے۔
 کیوں جے اسی خدائی حکماں تے شریعت اُتے پوری طرح دے نال عمل نہیں کر سکدے آں۔
 اسی خدای نظر دے وچ گناہگار ٹھہردے آں ایس لئی سانوں مُعافی دی لوڑ اے۔ او یسوع
 مسیح دے پیغام دے ول نوں ساڈا دھیان کرواندا اے۔ خدائے انسان نوں مُعافی تے گناہ
 توں آزادی دا خصوصی طریقہ دسیا اے پئی اسی خدائے قبول کردیاں ہوئیاں اوہنوں حاصل
 کر سکدے آں۔ مذہبی روایتاں توں اسی ایہہ جاندے آں پئی ساڈے جسم ای سانوں گناہ دے
 وچ پھساندے نے تے سانوں کمزور کردے نے تاں پئی اسی اوہدی فرمانبرداری نہ کریے۔
 پولوس ساڈے ایس حصے نوں فطری انسان آکھدا اے۔ اسلام ایہنوں بُرائی دا بیہ تے یہودیت

یذاحارا آکھدی اے۔ اسلامی روایاتیاں مسیحی روایاتیاں دے نال اتفاق کردیاں نے۔ پئی ہر بندے دے وچ بُرائی دا عنصر پایا جاندا اے۔ جمدے وچ ایہہ مُحمد، موسیٰ تے دوجے بنی وی پائے جاندے نے۔ پر صرف یسوع ای ایہدے توں مُبرا اے تے پاک اے۔ اسی ویکھدے آں پئی یسوع مسیح نے گناہ دے بغیر اپنی زندگی نوں بسر کیتا سی۔ مطلب ایہہ پئی اوہنوں گناہاں توں مُعافی دی لوڑ نہیں سی۔ پولوس ایس گل نوں سمجھ گیا سی پئی مسیح یسوع ایس لئی ایس دُنیا دے وچ آیا سی پئی او خُدا دے اگے ساڈی تھان تے مجرم ٹھہرے تے ساڈی سزائوں آپ برداشت کرے۔ تے اسی اوس سزائوں آزاد ہو جائیے جمدے اسی حقدار سی۔ تے اسی فیر خُدا دیاں گلماں نوں منندیاں ہوئیاں روح دی قوت نوں حاصل کریے۔ اسی ایس گل نوں مسیح دی تعلیم دے وچ ویکھدے آں۔ پولوس بہت واری ایس پیغام نوں دوہراوندا اے جیہڑا یسوع مسیح نے اپنی اخیری زمینی رات دتا سی۔ یسوع مسیح ایمانداراں دا فدیہ اے۔ یسوع مسیح خُدا تے انسان دے وچکار پُل دا کم کردا اے۔ فدیہ تے نجات دا تصور بہت ساریاں قوماں تے ثقافتاں دے وچ پایا جاندا اے۔ ایہہ ایویں ای قانونی حیثیت رکھدا اے جیویں اسلام دے وچ کوئی بندہ جنگی قیدی ہو جاندا اے تے اوہنوں چھڈاؤن دے لئی فدیہ دتا جاندا اے۔ جیویں پئی

سورة ال محمد 47:4 سورة البقره 2:85 یا طلاق دے لئی سورة البقره 2:229۔

ایتھے تیکر اسلام دے وچ مذہبی آزادی دا تصور وی پایا جاندا اے بھائیں جے ایہہ خُدا نہیں اے جیہڑا آزادی دیندا اے۔ عربی دے وچ لفظ فدیہ ورتیا گیا اے پئی اک مذہبی فرض دی

تھیں تے دو جا مذہبی فرض ادا کیتا جاسکدا اے۔ جیویں پئی سُوْرَةُ البقرہ 2: 184، 196:2
 دے وچ اہم دے بارے بیان کیتا گیا اے۔ اسلامی علم تے کلام دے وچ خُدا دے ولوں فدیہ
 دینا اسلامی تعلیم دے لئی مرکزی تے عام حیثیت نہیں رکھدا اے۔ قرآن مجید ایس تصور نوں
 حضرت ابراہیم دے بٹے دے فدیے دے طور تے بیان کردا اے۔ تے ایویں بیان کیتا گیا
 اے:

اے الہی (رب) مینوں نیک اولاد دے۔ تے اسی اوہنوں خُو شخبری سُنائی اِک عقلمند پتر دی۔
 فیر جدوں او اوہدے نال کم کرن دے قابل ہو گیا تے آگھیا اے میرے بٹے میں خواب ویکھیا
 میں تینوں ذبح کردا آں۔ ہُن تُو ویکھ تیری کیہ رائے اے؟

آگھیا پئی اے میرے باپ کرو جیہڑی گل دا تھانوں حکم ہو یا اے۔ خُدا نے چاہیا تے قریب اے
 پئی تسی مینوں صابر پاؤ گے۔ تے جدوں اوہناں دونواں نے ساڈے حکم اُتے گردن رکھی تے
 باپ نے بٹے نوں متھے پر لٹا دتا تے اوس ویلے دا حال نہ چُکھ۔

اوہنے آواز دتی پئی اے ابراہیم بے شک تُو خواب نوں سچ کر دکھایا اسی اجیہا ای صلہ دیندے
 آں نیکیاں دا۔ بے شک اہمہ روشن جانچ سی۔ تے اسی اِک وڈا ذنیحہ اوہدے فدیے دے وچ
 دے کے اوہنوں پچا لیا سی تے اسی پچھلیاں دے وچ اوہدی تعریف باقی رکھی۔ سلام ہوئے
 ابراہیم اُتے اسی اجیہا ای صلہ دیندے آں نیکیاں دا بے شک او ساڈے اعلیٰ درجے دے کامل
 الایمان بندیاں وچوں اے۔

فدیے دے حوالے دے نال ایس حوالے دی بہت ای تفصیل عبرانی بائبل دے وچوں ویکھن
نوں ملدی اے۔ ایہہ بالکل واضح ہے پئی خُدا نے ایہدا عوضی مُبیا کیتا سی۔ تے صرف خُدا ای
فدیہ دے سکدا اے۔

ایہناں گلاں دے بعد ایویں ہویا پئی خُدا نے ابرہام نوں آزمایا تے اوہنوں آکھیا پئی اے ابرہام
اوہنے آکھیا پئی میں حاضر آں۔ اوہنے آکھیا پئی تُو اپنے بٹے اِضحاق نوں جیہڑا تیرا اکلوتا بیٹا اے
تے جنوں تُو پیار کردا ایں نال لے کے موریاہ دے مُلک دے وچ جاتے او تھے اوہناں پہاڑاں
وچوں اک پہاڑ اُتے جیہڑا میں تینوں دساں گا سوختنی قُربانی دے طور تے گُزران۔ تے فیر
ابرہام نے صُبح سویرے اُٹھ نے اپنے کھوتے اُتے چار جامہ کسیتا تے اپنے نال دو جواناں تے
اپنے پتر اِضحاق نوں لیا تے سوختنی قُربانی دے لئی لکڑیاں چیریاں تے اُٹھ کے اوس تھاں نوں
جیہڑی خُدا نے اوہنوں دسی سی روانہ ہویا۔

تیجے دن ابرہام نے نگاہ کیتی تے اوس تھاں نوں دُوروں ویکھیا تے ابرہام نے اپنیاں جواناں نوں
آکھیا پئی تسی ایتھے ای کھوتے دے کول ٹھہرو میں تے مُنڈا ذرا او تھوں تیکر جاندے آں تے
سجدہ کر کے تہاڈے کول آجاواں گے۔ تے ابرہام نے سوختنی قُربانی دیاں لکڑیاں لے کے اپنے
پتر اِضحاق دے اُتے رکھیاں تے آگ تے چھری نوں اپنے ہتھ وچ لیا تے دونویں اکٹھے روانہ
ہوئے۔ تے فیر اِضحاق نے اپنے باپ نوں آکھیا پئی اے باپ اوہنے آکھیا پئی اے میرے بٹے
میں حاضر آں۔ اوہنے آکھیا پئی ویکھ لکڑیاں تے آگ تے ہن پر سوختنی قُربانی دے لئی برہ کتھے

اے؟ ابرہام نے اگھیا پئی اے میرے بٹے خُدا آپ ای اپنے واسطے برہ مُہیا کرے گا۔ تے او
 دونویں ای اگے چلدے گئے تے اوس تھاں تے پہنچے جیہڑی خُدا نے اوہنوں دسی سی۔ اوتھے
 ابرہام نے قُربانی گاہ بنائی تے اوہدے اُتے لکڑیاں چُنیاں تے اپنے پُتر اصحاق نوں بنھیا تے
 اوہنوں قُربان گاہ دے اُتے اوہناں لکڑیاں دے اُتے رکھیا۔ تے ابرہام نے اپنا ہتھ وہدایا تے
 چُھری لئی پئی اپنے پُتر نوں ذبح کرے۔ تے فیر خُداوند دے فرشتے نے اوہنوں اُتوں آسمان
 توں پُکار کے اگھیا پئی اے ابرہام اے ابرہام اوہنے اگھیا پئی میں حاضر آں۔ فیر اوہنے اگھیا پئی
 تُو اپنا ہتھ مُنڈے اُتے نہ چلا تے اوہنوں کُجھ نہ کر۔ کیوں جے ہُن میں جان گیا آں پئی تُو خُدا
 توں ڈردا ایں ایس لئی پئی تُو اپنے اکلوتے بٹے توں وی مینوں دریغ نہ کیتا۔ تے ابرہام نے نگاہ
 کیتی تے اپنے پچھے اِک مینڈھا ویکھیا جمدے سنگ جھاڑیاں دے وچ پھسے ہوئے سن۔ تے
 ابرہام نے جا کے اوس مینڈھے نوں پھڑیا تے اپنے بٹے دے بدلے سوختنی قُربانی دے طور تے
 پیش کیتا۔ تے ابرہام نے اوس تھاں داناں یہواہ یری رکھیا۔ تے ایویں اج تیکر ایہہ کماوت
 موجود اے پئی خُداوند دے پہاڑ دے اُتے مُہیا کیتا جاوے گا۔ تے خُداوند دے فرشتے نے فیر
 آسمان توں پُکار کے اگھیا پئی خُداوند فرمادنا اے پئی کیوں جے تُو ایہہ کم کیتا اے تے اپنے پُتر
 توں وی جیہڑا تیرا اکلوتا سی دریغ نہ کیتا ایس لئی میں وی اپنی ذات دی قسم کھائی اے پئی
 میں تینوں برکت تے برکت دیواں گاتے تیری نسل نوں وہداوندے وہداوندے آسمان دیاں
 تاریاں تے سمندر دی ریت دی طرح کردیواں گاتے تیری اولاد اپنیاں ویریاں دے پھانگ دی

مالک ہوئے گی تے تیری نسل دے وسیلے دے نال زمین دیاں ساریاں قوماں برکت پاون
گئیاں کیوں بے تُو میری گل منی۔

پیدائش ۲۲ باب ۱ تا ۱۸ آیت

کوئی انسان ایہہ اختیار نہیں رکھدا اے پئی کسے دے بدلے دے وچ اپنی جان دا فدیہ دیوئے۔
صرف خُدا ای ایس اختیار دا مالک اے پئی کسے نوں موت توں بچاؤئے تے اوہدا فدیہ دیوئے۔
یسوع نے آپ تے اوہدیاں حواریاں نے وی ایہہ سکھایا سی پئی خُدا نے ای یسوع مسیح نوں
فدیہ دین دے لئی ایس جہان دے وچ بھیجیا سی۔ خُدا صرف گناہ توں مُعافی تے خُدا تے
ساڈے وچکار تعلقات دے لئی ایس فدیے نوں تے ایس وسیلے نوں قبول کرے گا۔

یسوع مسیح دی تعلیم دے بارے دے وچ پولوس رسول دیاں کجھ گلاں:

پہلی گل: یسوع مسیح خُدا دے دتے گئے فدیے، مُقرر کیتے ہوئے دے طور تے۔ جہنے خُدا دے
ولوں ساڈی خاطر سزا پائی تاں پئی سانوں سزا توں بچا لیا جاوئے۔

کیوں جے خُدا اک ای اے تے خُدا تے انسان دے وچ درمیانی وی اک ای اے یعنی مسیح

یسوع جیہڑا خُدا اے۔ جہنے اپنے آپ نوں ساریاں دے واسطے فدیے دے وچ دے دتا تاں پئی

مُناسب ویلیاں تے اوہدی گواہی دتی جاوئے۔

۱ تیمتھیس ۲ باب ۵ تے ۶ آیت

سانوں اوہدے وچ اوہدے لہو دے وسیلے مخلصی یعنی قصوراں دی مُعافی اوہدے فضل دی دولت دے موافق حاصل اے۔

افسیوں باب ۷ آیت

مسیح جیہڑا ساڈے لئی لعنتی بنیا اوہنے سانوں مُل لے کے شریعت دی لعنت توں چھڈایا کیوں جے لکھیا ہویا اے پئی جو کوئی لکڑی اُتے لٹکایا گیا او لعنتی اے۔

گلٹیوں ۳ باب ۳ آیت

کیوں جے خُدا دا او فضل ظاہر ہویا اے جیہڑا آدمیاں دی نجات دا باعث اے تے سانوں تربیت دیندا اے تاں پئی بے دینی تے دُنیاوی خواہشاں دا انکار کر کے اوہدے وچ موجودہ جہان وچ پرہیزگاری تے راستبازی تے دیانتداری دے نال جیاتی بسر کریئے۔ تے اوس مُبارک اُمید یعنی اپنے بزرگ خُدا تے مُنخی یسوع مسیح دے جلال دے ظاہر ہون دے لئی اُڈیکئیے۔ جنہنے اپنے آپ نوں ساڈے واسطے دے دتا تاں پئی فدیہ ہو کے سانوں ہر طرح دی بے دینی توں چھڈائے تے پاک کر کے اپنی خاص ملکیت دے لئی اک اجھی اُمت بنائے جیہڑی نیک کماں دے وچ سرگرم ہوئے۔

ططس ۲ باب ۱۱ تا ۱۴ آیت

دو جا حوالہ سانوں سب توں بہتا دسدا اے پئی یسوع مسیح نے ساڈے لئی قربانی دتی لہو وگایا
تاں پئی خُدا سانوں گناہاں توں مُعافی دیوئے۔ تے خُدا دے نال ساڈے نوں تعلقات قائم
ہوں۔

جیہڑا گناہ توں واقف نہیں سی اوہنوں اوہنے ساڈے واسطے گناہ ٹھہرایا۔ تاں پئی اسی اوہدے
وچوں ہو کے خُدا دی راستبازی ہو جائیے۔

۲ کرنتھیوں ۵ باب ۲۱ آیت

پس عزیزو پُتراں دی طرح خُدا دی طرح ہوو تے محبت دے نال چلو جیویں مسیح نے تہاڈے
نال محبت کیتی تے ساڈی لئی اپنے آپ نوں خُشبو دی طرح خُدا دی نظر کر کے قربان کر دتا۔
افسیوں ۵ باب ۱ تے ۲ آیت

یعنی خُدا دی او راستبازی جیہڑی یسوع مسیح دے اُتے ایمان لیاون دے سببوں سارے ایمان
لیاون والیاں اُتے ظاہر ہندی اے۔ کیوں جے کجھ فرق نہیں اے ایس لئی پئی ساریاں نے گناہ
کیتا اے تے خُدا دے جلال توں محروم نے۔ پر اوس فضل دے سببوں اوس مخلصی دے وسیلے
جیہڑی مسیح یسوع دے وچ اے مُفت راستباز ٹھہرائے جان دے نے۔ اوہنوں خُدا نے اوس لہو
دے سببوں اک اجیہا کفارہ ٹھہرایا اے جیہڑا ایمان لیاون دے نال فائدہ مند ہوئے تاں پئی
جیہڑے گناہ پہلاں توں ہو چکے تے جہناں توں خُدا نے تحمل کر کے طرح دتی اوہناں دے وچ
او اپنی راستبازی ظاہر کرے۔

رومیوں ۳ باب ۲۲ سے ۲۵ آیت

یسوع مسیح دیاں تن خاص رسولاں پطرس یوحنا تے پولوس نے ابتدائی کلیسیا دے وچ یسوع مسیح دیاں گلاں دی تصدیق کیتی سی۔ اوہنے صلیب دے اُتے اپنی جان دتی تے اپنے کم نوں پورا کیتا سی۔ اوہدے منن والے اوہدی تعلیم تے اوہدیاں کماں تے اتفاق کردے نے۔ اوہناں نے اوہدے توں سکھدیاں ہوئیاں بہت ساریاں دی مدد تے راہنمائی کیتی سی۔ اوہناں نے دسیا پئی فدیہ تے قربانی دی لوڑ اے تاں پئی اخلاقی خطاواں تے گناہاں دی سزا توں بچیا جاوے۔ جے اسی ایہدے وچ نبیاں دیاں پیشگوئیاں تے فرشتیاں دیاں آوازاں نوں وی شامل کرلیئے تے پتہ لگے گا پئی یسوع مسیح معلم، رسول، نبیاں تے دُنیا دے نُور توں وہد کے سی۔ او ای بچاون والا تے نجات دیون والا اے۔

کیوں جے اوہدے بارے دے وچ پیشگوئیاں ہو چکیاں سن تے اوہنے ایہہ سارا کجھ جاندیاں ہوئیاں صلیب دے اُتے اپنی جان نوں پیش کیتا سی۔ فرشتیاں نے اوہدی پیدائش دے موقعے تے ایویں آکھیا سی پئی:

ہُن یسوع مسیح دی پیدائش ایویں ہوئی پئی جدوں اوہدی ماں مریم دی منگنی یوسف دے نال ہو گئی تے اوہناں دے اکٹھے ہون توں پہلاں او پاک روح دی قدرت دے نال حاملہ پائی گئی۔ تے اوہدے شوہر یوسف نے جیہڑا راستباز سی اوہنوں بدنام کرنا نہ چاہیا اوہنوں چپ کیتے چھڈ دیون دا ارادہ کیتا۔ اوہناں گلاں نوں سوچدا ای پیا سی تے خُداوند دے فرشتے نے اوہنوں

خواب وچ دکھالی دے کے آکھیا پئی اے یوسف ابن داؤد اپنی بیوی مریم نوں اپنے کول لیاون
توں نہ ڈر کیوں جے جو اوہدے پیٹ وچ اے او پاک روح دی قدرت دے نال اے۔ اوہدے
بیٹا ہوئے گاتے تو اوہداناں یسوع رکھنا۔ کیوں جے او ای اپنیاں لوکاں نوں اوہناں دیاں
گنہاں توں نجات دیوئے گا۔

متی باب ۱۸ تا ۲۱ آیت

اوس ای علاقے دے وچ ایلی سن جیہڑے رات نوں میدان دے وچ رہ کے اپنے گلے دی
رکھوالی کردے سن۔ تے خُداوند دا فرشتہ اوہناں دے کول آکھلوتا تے خُداوند دا جلال اوہناں
دے آسے پاسے چمکیا تے او بہت ڈر گئے۔ پر فرشتے نے اوہناں نوں آکھیا پئی ڈرو نہ کیوں جے
ویکھو میں تہانوں بہت خوشی دی خبر دیندا آل پئی اج تہاڈے واسطے داؤد دے شہر دے وچ
اک نجات دیون والا پیدا ہوئے گا۔

لوقا ۲ باب ۸ تا ۱۱ آیت

اوہدی زمینی خدمت دے دوران پیشن گوئیاں دے وچ وی ایہناں گلاں دا ذکر کیتا گیا اے۔
تے لکھیا ہویا اے:

فیر اوہدا باپ ذکر یاہ پاک روح دے نال بھر گیا تے نبوت کردیاں ہوئیاں آکھن لگیا۔ خُداوند
اسرائیل دے خُدا دی حمد ہوئے کیوں جے اوہنے اپنی اُمت اُتے دھیان کردیاں ہوئیاں
چھٹکارا دواپا اے تے اپنے خادم داؤد دے گھرانے دے وچ ساڈے لئی نجات دا اک سنگ کڈھیا

اے۔ جیویں اوہنے اپنیاں پاک نبیاں دی زبانی آکھیا سی جیہڑے دُنیا دے شروع توں ہندے
آئے نے۔

لوقا باب ۶۷ توں ۷۰ آیت

دو جے دن اوہنے یسوع نوں اپنے ول نوں آوندے ویکھ کے آکھیا پئی ویکھو ایہہ خُدا دا برہ اے
جیہڑا دُنیا دے گناہ چک لے جاندا اے۔

یوحنا باب ۳۹ آیت

ہُن اسی ویکھ سکدے آں پئی مسیح خُدا دے بارے دے وچ تعلیم دیندا اے۔ او ساڈی مُعافی
تے اوہدی محبت تیکر رسائی دے لئی اوہدی مرضی نوں پُورا کردا اے۔ مسیح سانوں گناہاں دی
سزا توں آزاد کروان دے لئی فدیہ بنیا اے۔ اسی گناہ دی وجہ توں موت دے شکنجے دے وچ
سی تے سزا دے حقدار سی۔ نبیاں دیاں پمیشن گویاں نوں پُورا کردیاں ہوئیاں او دُنیا دے وچ
آیا سی۔ خُدا دی مرضی نوں پُورا کردیاں ہوئیاں اوہنے صلیب دے اُتے اپنی جان دے دتی۔
جیویں پئی ابرہام دی کہانی دے وچ اسی ویکھدے آں پئی مینڈھا دتا گیا سی۔ اوہدا صلیب دے
اُتے اپنی جان نوں دینا اوہدی ساڈے نال محبت دی انتہا اے۔ خُدا نے اوہنوں جلال بخشیا تے
اوہنوں مُردیاں دے وچوں جیوندہ کیتا۔ ایویں مُعافی تے نجات دا ایہہ وہڈا کم خُدا دا ای اے۔
کیوں جے اسی ناکام تے نافرمان انسان آں پر ساڈی نجات دا سارا سہرا خُدا دے سراہی
اے۔ اوہنے ای ساڈے ساریاں دے لئی ایس وہڈے کم نوں کیتا اے۔ یسوع مسیح نے سانوں

ایہہ دسیا اے پئی او ایس لئی آیا سی پئی سانوں نجات دیوئے تے اوہدیاں رسولان نے اوہدی
ایس خوشخبری نوں ساری دُنیا دے وچ پھیلایا۔ ایس سلسلے دے اگلے تے اخیرى حصے دے وچ
اسی ایہہ ویکھاں گے پئی یسوع مسیح دی موت دے مقصد تے تعلیمات دے حوالے دے نال
ساڈا رد عمل کیہ اے۔ اسی آون والے ویلے وچ اپنیاں گناہاں توں بچن دے لئی کتھوں تیکر
خُدا دی تابعداری تے اطاعت کر سكدے آں؟

سچائی کے متلاشی ایک مُسلمان کے یسوع مسیح کی صلیبی موت کے بارے میں دو سوالات:

کیا وہ صلیب پر مرا؟ (ہم اس سوال پر پہلے حصے میں بات کر چکے ہیں۔)

اور اگر ایسا ہی ہے تو وہ کیوں صلیب پر مرا؟

میں مسیحیوں کو ایسٹری کی تیاریاں کرتے ہوئے دیکھ رہا ہوں۔ مجھے کچھ دوستوں سے معلوم ہوا ہے کہ صلیب پر اصل میں مسیح ہی تھا۔ لیکن میرے مُسلمان دوستوں اور اسلامی تعلیمات کے مطابق یہ کوئی اور شخص تھا۔ لیکن میرا عقیدہ ہے کہ اگر بائبل مُقدس یہ کہتی ہے تو یہ مسیح ہی ہے۔

دراصل اسلامی عقیدہ میں مسیح کی تصلیب کے بارے میں مختلف کہانیاں پائی جاتی ہیں۔ لیکن حقیقت میں اس سچائی کو جاننے کی ضرورت ہے۔ مجھے خاص طور پر ضرورت ہے کہ میں اسے بہتر طور پر سمجھوں۔۔۔ لیکن میرے لئے یہ بھی ضروری ہے کہ مسیح کو صلیب دیئے جانے کے بارے میں سیکھوں۔ وہ اس بات کی اہلیت رکھتا تھا کہ خود کو اپنے دشمنوں سے بچا سکے۔ تو پھر اُس نے اُنہیں کیوں مارنے اور صلیب پر چرھانے دیا۔

اس بحث کے پہلے حصے میں ہم اس نتیجے پر پہنچے تھے کہ قرآن مجید یسوع مسیح کی تصلیب کے تاریخی واقع کا انکار نہیں کرتا ہے۔ لیکن اس بات کا انکار کرتا ہے کہ وہ یہ کہہ کر خود کو بری الذمہ قرار دیتے ہیں کہ ہم نے اُسے قتل نہیں کیا ہے بلکہ اُس نے اپنے رسول کے ساتھ

ایسا کیا ہے۔ یوں قرآن یسوع اور اُس کی تاریخی موت کی طرف اشارہ کرتا ہے۔ کیونکہ یسوع مسیح خدا کی نظر میں خصوصی اہمیت رکھتا تھا۔

قرآن یسوع مسیح کی موت کے بارے میں وضاحت کے ساتھ بیان نہیں کرتا ہے کہ وہ خدا کے لئے شہید ہوا جیسے دوسرے نبی شہید ہوئے۔ لہذا ہمیں قرآن مجید سے پہلے خدا کے پیغام یا الہام کو دیکھنا پڑے گا۔ جیسے کہ عبرانی بائبل اور انجیل وغیرہ۔

دوسرے حصے میں ہم نے دیکھا کہ یسوع مسیح نے کیوں خود کو قتل ہونے دیا۔ حالانکہ وہ ایسا کرنا نہیں چاہتا تھا۔ پس دوسرے حصے کا سوال بہت واضح اور سادہ تھا:

یسوع مسیح نے اپنے دشمنوں کو اس لئے ایسا کرنے دیا کیونکہ وہ مکمل طور پر خدا کی مرضی کا پاسدار اور فرمانبردار تھا تاکہ وہ ایسا کرتے ہوئے خدا میں جلال پائے۔

خدا کے پاک کلام بائبل مقدس میں یوں لکھا ہوا ہے:

اور دیکھو اسی دن اُن میں سے دو آدمی اُس گاؤں کی طرف جا رہے تھے جس کا نام اماؤس ہے۔ وہ یروشلیم سے قریب سات میل کے فاصلے پر ہے اور وہ اُن سب باتوں کی بابت جو واقع ہوئی ہیں آپس میں بات چیت کرتے جاتے تھے۔ جب وہ بات چیت اور پوچھ پاچھ کر رہے تھے تو ایسا ہوا کہ یسوع آپ نزدیک آکر اُن کے ساتھ ہو لیا۔ لیکن اُن کی آنکھیں بند ہو گئیں تھیں کہ اُس کو نہ پہچانیں۔ اُس نے اُن سے کہا یہ کیا باتیں ہیں جو تم چلتے چلتے آپس میں کرتے ہو؟ وہ غمگین سے کھڑے ہو گئے۔ پھر ایک نے جس کا نام کلیپاس تھا جواب میں اُس سے کہا کیا تو

یروشلیم میں اکیلا مُسافر ہے جو نہیں جانتا کہ ان دنوں اُس میں کیا ہوا ہے؟ اُس نے اُن سے کہا کہ کیا ہوا ہے؟ اُنہوں نے اُس سے کہا کہ یسوع ناصری کا ماجرہ جو خُدا اور ساری اُمت کے نزدیک کام اور کلام میں قُدرت والا نبی تھا اور سردار کاہنوں اور ہمارے حاکموں نے اُسے مصلوب کیا لیکن ہم کو اُمید تھی کہ اسرائیل کو مخلصی یہ ہی دے گا۔ اور علاوہ ان سب باتوں کہ اس ماجرے کو آج تیسرا دن ہو گیا اور ہم میں سے چند عورتوں نے بھی ہم کو حیران کر دیا ہے جو سویرے ہی قبر پر گئیں تھیں اور جب اُس کی لاش نہ پائی تو یہ کہتی ہوئی آئیں کہ ہم نے رویا میں فرشتوں کو بھی دیکھا اُنہوں نے کہا کہ وہ زندہ ہے۔ اور بعض ہمارے ساتھیوں میں سے قبر پر گئے اور جیسا عورتوں نے کہا تھا ویسا ہی پایا مگر اُس کو نہ دیکھا۔ اُس نے اُن سے کہا اے نادانوں اور نبیوں کی سب باتوں کو ماننے میں سُسْت اعتقادو کیا مسیح کو یہ دُکھ اُٹھا کر اپنے جلال میں داخل ہونا ضرور نہ تھا؟ پھر موسیٰ سے اور سب نبیوں سے شروع کر کے سب نوشتوں میں جتنی باتیں اُس کے حق میں لکھی ہوئی ہیں وہ اُن کو سمجھا دیں۔ (لوقا ۲۴ باب کی ۱۳ سے ۲۷ آیت)

اس سلسلے میں تیسرے مضمون (حصہ سوم) میں ہم نے یسوع مسیح کی آمد کی پیشن گوئیوں کے بارے میں دیکھا ہے۔ قرآن مجید (اسلامی روایات) یسوع مسیح کو یہودی روایات کے حوالے سے جانتے ہیں۔ اگر اسرائیل کے مسیح کو دُکھ اُٹھانا تھا (جیسے یسوع مسیح نے اُٹھایا) تو ہمیں قرآن مجید سے پہلے عبرانی بائبل یعنی پُرانے عہد نامے میں دیکھنا ہوگا۔ تو پھر (اس

سلسلے کے آخری مضمون میں) صلیبی موت کے نتائج اور وضاحتوں کو دیکھنا ہوگا۔ جن کا ذکر یسوع مسیح کے شاگردوں نے نئے عہد نامے میں کیا ہے۔
ہم نے یسوع مسیح کی تعلیمات کو گہرائی سے دیکھا ہے۔
فدیہ کے اقوال:

کیونکہ ابنِ آدم بھی اس لئے نہیں آیا کہ خدمت لے بلکہ اس لئے کہ خدمت کرے اور اپنی جان بہتیروں کے بدلے فدیے میں دے۔ (مرقس ۱۰ باب کی ۴۵ آیت)
مگر یسوع نے انہیں پاس بلا کر کہا کہ تم جانتے ہو کہ غیر قوموں کی سردار اُن پر حکم چلاتے اور امیر اُن پر اختیار جتاتے ہیں۔ تم میں ایسا نہ ہوگا بلکہ جو تم میں بڑا ہونا چاہے وہ تمہارا خادم بنے اور جو تم میں اول ہونا چاہے وہ تمہارا غلام بنے۔ چنانچہ ابنِ آدم اس لئے نہیں آیا کہ خدمت لے بلکہ اس لئے کہ خدمت کرے اور اپنی جان بہتیروں کے فدیے میں دے۔
(متی کی انجیل ۲۰ باب ۲۵ سے ۲۸ آیت)

نئے عہد نامے میں مُعافی کے اقوال:

جب وہ کھا رہے تھے تو یسوع نے روٹی لی اور برکت دے کر توڑی اور شاگردوں کو دے کر کہا لو کھاؤ یہ میرا بدن ہے۔ پھر پیالہ لے کر شکر کیا اور انہیں دے کر کہا تم سب اس میں سے پیو کیونکہ یہ میرا وہ عہد کا خُون ہے جو بہتیروں کے گناہوں کی مُعافی کے واسطے بہایا جاتا ہے۔

میں تم سے کہتا ہوں کہ انگور کا یہ شیرہ پھر کبھی نہ پیوں گا۔ اُس دن تک کہ تمہارے ساتھ

اپنے باپ کی بادشاہی میں نیا نہ پیوں۔ (متی ۲۶ باب ۲۶ سے ۲۹ آیت)

اور وہ کھا رہے تھے کہ اُس نے روٹی لی اور برکت دے کر توڑی اور ان کو دی اور کہا لو یہ میرا

بدن ہے۔ پھر اُس نے پیالہ لے کر شکر کیا اور اُن کو دیا اور اُن سبھوں نے اُس میں سے پیا

اور اُس نے اُن سے کہا یہ میرا وہ عہد کا خُون ہے جو بہتیروں کے لئے بہایا جائے گا۔

مرقس ۱۴ باب کی ۲۲ سے ۲۴ آیت

پھر اُس نے روٹی لی اور شکر کر کے توڑی اور یہ کہہ کر اُن کو دی کہ یہ میرا بدن ہے جو

تمہارے واسطے دیا جاتا ہے۔ میری یادگاری کے لئے یہی کیا کرو اور اسی طرح کھانے کے بعد

پیالہ یہ کہہ کر دیا کہ میرا پیالہ میرے اُس خُون میں نیا عہد جو تمہارے واسطے بہایا جاتا ہے۔

(لوقا ۲۲ باب ۱۹ اور ۲۰ آیت)

ہم نے ملاحظہ فرمایا کہ یسوع خود اپنی موت کے بارے میں بیان کرتے ہیں کہ وہ المسیح ہیں

جس کا ذکر پہلے ہی سے عبرانی بائبل یعنی پُرانے عہد نامے میں کیا جا چکا ہے کہ وہ ہی فدیہ

ہے۔ جو ہماری غلامی کو اپنے خُون سے خریدتا ہے۔ نتیجہ یہ کہ نئے عہد نامے میں ہمیں

گناہوں سے مُعافی ملتی ہے۔ اُس کی موت ایک حادثہ نہیں تھی اور نہ ہی اُس کی ناکامی تھی یہ

تو محض انسانی موت تھی۔ یہ تو خُدا کی قوت تھی جو عمل میں دکھائی دی۔ تاکہ وہ ہمیں ہر

طرح کے گناہوں سے مُعافی دے سکے۔ ہمیں تو صرف مسیح کی صلیبی موت میں خُدا کے

ساتھ وفادار اور دیانتدار ہونے کی ضرورت ہے۔ تاکہ اُس سے مُعانی کی نعمت کو مُفت حاصل کر سکیں اور زندہ خُدا کے ساتھ ہمارے تعلقات بحال ہو سکیں۔

حصہ چہارم میں ہم مسیح کی صلیبی موت کے ذریعے خُدا کے عظیم کام کے نتیجے کا سرسری جائزہ لیں گے۔ ہم دیکھیں گے کہ خُدا نے یسوع کے شاگردوں اور رسولوں کو تصلیب کے نتائج کو سمجھایا۔ ہم یہ بھی دیکھیں گے کہ اُنہوں نے بھی وہی کُچھ سیکھایا جو یسوع مسیح نے اُنہیں سیکھایا تھا۔ اور یہ بھی کہ اُنہوں نے روح کی ہدایت سے نئے عہد نامے کو تحریر کیا تھا۔ اور یہ ہمارے خُدا کی حیرت انگیز نعمتیں ہیں۔

سب سے پہلے ہم یسوع مسیح کے قریب ترین ساتھیوں یوناہ کے بٹے پطرس اور زبدی کے بٹے یوحنا کے بیانات کا جائزہ لیں گے [زبدی کا بیٹا پہلے شہید ہو گیا تھا اس لئے اُس کی کوئی تحریر نہیں ہے] نئے عہد نامے کی کتاب جو یعقوب سے منسوب ہے وہ دوسرے یعقوب نے لکھی ہے جو یسوع کا بھائی تھا۔ یسوع مسیح کو ماننے والوں کو شاگرد کہتے تھے (جس سے مراد سیکھنے والے ہیں) اُن میں سے کُچھ کا انتخاب کرتے ہوئے یسوع مسیح نے اُنہیں اختیار دیتے ہوئے بھیجا تھا کہ وہ اُس کے تعلیم اور شفا کے کاموں کو مکمل کر سکیں۔ لفظ رسول رُسل سے ہے جس کا مطلب ہے بھیجا ہوا۔ اس کا مطلب یہ ہے کہ بھیجنے والا شخص بھیجے گئے شخص کو اختیار دیتا ہے کہ وہ اُس کے کام کر سکے۔ یسوع بھی رسول کہلاتا ہے۔ وہ ہمارے ایمان کا سردار

کاہن اور رسول ہے اور اس کا ذکر نئے عہد نامے میں یسوع اپنے پیروکاروں سے کرتا ہے۔
کیونکہ اُسے بھیجا گیا تھا۔ لوقا کی انجیل کے ۶ باب کی ۱۳ آیت میں یوں لکھا ہوا ہے:
جب دن ہوا تو اُس نے اپنے شاگردوں کو پاس بلا کر اُن میں سے بارہ چُن لئے اور ان کو
رسولوں کا لقب دیا۔

پطرس اُن کا نمایاں لیڈر تھا۔ وہ اُس اقتباس کے حوالے سے بہت مشہور تھا جب یسوع نے
اپنی آنے والی موت کے بارے میں بتایا تھا۔

اُس وقت سے یسوع اپنے شاگردوں پر ظاہر کرنے لگا کہ اُسے ضرور ہے کہ یروشلیم کو جائے
اور بزرگوں اور سردار کاہنوں اور فقہیوں کی طرف سے بہت دکھ اٹھائے اور قتل کیا جائے اور
تیسرے دن جی اٹھے۔ اس پر پطرس اُس کو الگ لے جا کر ملامت کرنے لگا کہ اے خُداوند
خُدا نہ کرے یہ تجھ پر ہرگز نہیں آنے کا۔ اُس نے پھر کر پطرس سے کہا اے شیطان میرے
سامنے سے دُور ہو۔ تُو میرے لئے ٹھوکر کا باعث ہے کیونکہ تُو خُدا کی باتوں کا نہیں بلکہ آدمی کی
باتوں کا خیال رکھتا ہے۔ (متی ۱۶ باب کی ۲۱ سے ۲۳ آیت)

لیکن اپنے آپ کو موت کے حوالے کرنے سے ایک رات پہلے یسوع نے وعدہ کیا کہ وہ روح
القدس بھیجے گا بعد میں وہ صلیب پر مر گیا۔ مُردوں میں سے زندہ ہوا اور خُدا باپ کے دہنے
ہاتھ بیٹھ گیا۔

اور میں باپ سے درخواست کروں گا اور وہ تمہیں دوسرا مددگار بھیجے گا کہ ابد تک تمہارے ساتھ رہے یعنی روحِ حق جسے دُنیا حاصل نہیں کر سکتی کیونکہ نہ اُسے دیکھتی نہ جانتی ہے۔ تم اُسے جانتے ہو کیونکہ وہ تمہارے ساتھ رہتا ہے اور تمہارے اندر ہوگا۔ (یوحنا ۱۴ باب کی ۱۶ اور ۱۷ آیت)

جب وہ مددگار آئے گا جس کو میں تمہارے پاس باپ کی طرف سے بھیجوں گا یعنی روحِ حق جو باپ سے صادر ہوتا ہے تو وہ میری گواہی دے گا۔ (یوحنا ۱۵ باب کی ۲۶ آیت)

مگر میں اپنے بھیجنے والے کے پاس جاتا ہوں اور تم میں سے کوئی مجھ سے نہیں پوچھتا کہ تُو کہاں جاتا ہے۔ بلکہ اس لئے کہ میں نے یہ باتیں تم سے کہیں تمہارا دل غم سے بھر گیا۔ لیکن میں تم سے سچ کہتا ہوں کہ میرا جانا تمہارے لئے فائدہ مند ہے۔ کیونکہ اگر میں نہ جاؤں تو وہ مددگار تمہارے پاس نہ آئے گا۔ لیکن اگر جاؤں گا تو اسے تمہارے پاس بھیج دوں گا۔ اور وہ اگر دُنیا کو گناہ اور راستبازی اور عدالت کے بارے میں قصور وار ٹھہرائے گا۔ گناہ کے بارے میں اس لئے کہ وہ مجھ پر ایمان نہیں لاتے۔ راستبازی کے بارے میں اس لئے کہ میں باپ کے پاس جاتا ہوں اور تم مجھے پھر نہ دیکھو گے۔ عدالت کے بارے میں اس لئے کہ دُنیا کا سردار مجرم ٹھہرایا گیا ہے۔ مجھے تم سے اور بھی بہت سی باتیں کہنا ہے مگر اب تم ان کی برداشت نہیں کر سکتے۔ لیکن جب وہ یعنی روحِ حق آئے گا تو تم کو تمام سچائی کی راہ دکھائے گا۔ اس لئے کہ وہ اپنی طرف سے نہ کہے گا۔ لیکن جو کچھ سُنے گا وہی کہے گا اور تمہیں آئندہ کی

خبریں دے گا۔ وہ میرا جلال ظاہر کرے گا۔ اس لئے کہ مجھ سے حاصل کر کے تمہیں خبر دے گا۔ (یوحنا ۱۶ باب ۵ سے ۱۵ آیت)

پھر عید کے آخری دن جو خاص دن ہے یسوع کھڑا ہوا اور پُکار کر کہا کہ اگر کوئی پیاسا ہو تو میرے پاس آکر پئے۔ جو مجھ پر ایمان لائے گا اُس کے اندر سے جیسا کہ کتابِ مقدس میں آیا ہے۔ زندگی کے پانی کی ندیاں جاری ہونگی۔ اُس نے یہ بات اُس روح کی بابت کہی جسے وہ پانے کو تھے۔ جو اُس پر ایمان لائے کیونکہ روح اب تک نازل نہ ہوا تھا۔ اس لئے کہ یسوع ابھی اپنے جلال کو نہ پہنچا تھا۔ (یوحنا ۷ باب کی ۳۷ سے ۳۹ آیت)

اس کے چند ہفتے بعد روح القدس اُن کے پاس آیا اور خدا کی سچائی کے بارے میں اُنہیں فہم عطا کیا۔ یوں رسولوں کو یسوع مسیح کی موت کی سمجھ آئی۔ اس بات کو ہم نے حصہ سوم میں دیکھ لیا ہے۔ انہوں نے یسوع کی بے لوث محبت اور قربانی کی گواہی دی۔

آئیے پطرس کے پہلے خط کے اقتباسات کا جائزہ لیتے ہیں اس میں بڑے واضح طور پر بیان ہے کہ یسوع نے ہمارے گناہوں کے بدلے قربانی دی اور خدا کا جلال ظاہر کیا۔

کیونکہ تم جانتے ہو کہ تمہارا نکما چال چلن جو باپ دادا سے چلا آتا تھا اس سے تمہاری خلاصی فانی چیزوں یعنی سونا چاندی کے ذریعے نہیں ہوئی۔ بلکہ ایک بے عیب اور بے داغ برے یعنی مسیح کے بیش قیمت خون سے۔ اُس کا علم بنائے عالم سے بیشتر سے تھا مگر ظہورِ اخیرِ زمانہ میں تمہاری خاطر ہوا۔ کہ اُس کے وسیلے سے خدا پر ایمان لائے ہو جس نے اس کو مُردوں میں

سے جلایا اور جلال بخشا تاکہ تمہارا ایمان اور اُمید خدا پر ہو چونکہ تم نے حق کی فرمانبرداری سے اپنے دلوں کو پاک کیا ہے جس سے بھائیوں کی بے ریا محبت پیدا ہوئی اس لیے دل و جان سے آپس میں بہت محبت رکھو۔ اپطرس 1: 18 - 22

نئے ترجمے میں ملاحظہ فرمائیں پطرس اس اقتباس میں فسح کے برے کو یسوع کی تعلیم بسلسلہ فدیہ سے ملاتا ہے ”برے کے خون کی نجات سالانہ فسح کی عید کے دن یاد دلاتی ہے یہودی اسے مصری غلامی سے نجات کی یادگار کے طور پر مناتے تھے۔

نیا عہد نامہ (پہلا پطرس 1: 19)

نہ اس نے گناہ کیا اور نہ اس کے منہ سے مکر کوئی بات نکلی اور نہ گالیاں کھا کر گالی دیتا تھا اور نہ دکھ پا کر کسی کو دھمکاتا تھا۔ بلکہ اپنے آپ کو سچے انصاف کرنے والے کے سپرد کرتا تھا۔ وہ آپ ہمارے گناہوں کو اپنے بدن پر لئے ہوئے صلیب پر چرھ گیا۔ تاکہ ہم گناہوں کے اعتبار سے مر کر راستبازی کے اعتبار سے جئیں۔ اور اُسی کے مار کھانے سے تم نے شفا پائی۔ کیونکہ پہلے تم بھیرٹوں کی مانند بھٹکتے پھرتے تھے۔ مگر اب اپنی روحوں کے گلہ بان اور نگہبان کے پاس آگئے۔

اپطرس ۲ باب کی ۲۲ سے ۲۵ آیت

غور کریں کہ یہ زبان یسعیاہ ۵۳ باب کی دُکھ اُٹھانے والے خادم میں استعمال ہوئی۔ ہم نے اسے حصہ سوم میں دیکھا تھا۔

اس لئے کہ مسیح نے بھی یعنی راستباز نے ناراستوں کے لئے گناہوں کے باعث ایک بار دُکھ اٹھایا تاکہ ہم کو خُدا کے پاس پہنچائے۔ وہ جسم کے اعتبار سے تو مارا گیا لیکن روح کے اعتبار سے زندہ کیا گیا۔ اپطرس ۳ باب ۱۸ آیت

خُدا چاہتا ہے کہ تم یسوع مسیح کے خُون سے پاک ہو کر اُس کی فرمانبرداری کرو۔

اپطرس ۱ باب ۲ آیت

آخر کار پطرس اپنے اُستاد کا فرمانبردار ہو ہی گیا اور بہت ہی وفاداری سے یسوع کی موت اور صلیب کے مقاصد سے مُتعلق تعلیم کو تحریر کیا۔ اب ہم یوحنا (زبدی کا بیٹا) جو یسوع کا چُنا یا پیارا۔ دیکھتے ہیں کہ یہ الفاظ یوحنا نے انجیل میں استعمال کئے۔ یوحنا اپنی ابتدائی کڑک اور گرجدار فطرت کی وجہ سے مشہور تھا۔ وہ خُدا کی محبت میں جلد بھڑک اُٹھنے والا تھا۔ پاک روح کو حاصل کرنے کے بعد اُس کی زندگی بدل گئی۔

جب وہ دن نزدیک آئے کہ وہ اُپر اُٹھایا جائے تو ایسا ہوا کہ اُس نے یروشلیم جانے کو کمر باندھی اور اپنے آگے قاصد بھیجے۔ وہ جا کر سامریوں کے گاؤں میں داخل ہوئے تاکہ اُس کے لئے تیاری کریں۔ لیکن انہوں نے اُس کو ٹکنے نہ دیا۔ کیونکہ اُس کا رُخ یروشلیم کی طرف تھا۔ یہ دیکھ کر اُس کے شاگرد یعقوب اور یوحنا نے کہا اے خُداوند کیا تو چاہتا ہے کہ ہم حکم دیں کہ آسمان سے اگ نازل ہو کر انہیں بھسم کر دے؟ (جیسا ایلیاہ نے کہا)۔ مگر اُس نے پھر کر

اُنہیں جھڑکا اور کہا کہ تم نہیں جانتے کہ تم کیسی رُوح کے ہو۔ کیونکہ ابنِ آدم لوگوں کی جان برباد کرنے نہیں بلکہ بچانے آیا ہے۔ پھر وہ کسی اور گاؤں میں چلے گئے۔

لوقا ۹ باب ۵۱ سے ۵۵ آیت

اس حوالے سے یہ ظاہر ہوتا ہے کہ یوحنا یسوع مسیح کا بہت وفادار اور جوشیلا شاگرد تھا۔ وہ نرم دل اور لحاظ کرنے والا نہیں تھا کیونکہ اُس وقت اُسے اُس محبت کا علم ہوا جو کہ یسوع مسیح کے شاگردوں میں پائی جانی چلیئے تھی۔ لیکن اُس کا خُدا پر پُختہ اور پُر جوش ایمان تھا کہ جو کوئی خُدا کی خدمت کرتا ہے وہ اُسے ترقی دیتا ہے۔

بعد میں اسی رسول نے نئے عہد نامے میں خطوط بھی لکھے۔ پہلے خط میں خُدا کی محبت کے متعلق قوت بخش اور جاندار بیانات تحریر کئے۔

اس اقتباس میں یوحنا یسوع کی موت کا مقصد بیان کرتا ہے۔ یہ بیان یسوع کی تعلیم سے بہت مطابقت رکھتا ہے۔

اے میرے بچو! یہ باتیں میں تمہیں اس لئے لکھتا ہوں کہ تم گناہ نہ کرو اور اگر کوئی گناہ کرے تو باپ کے پاس ہمارا ایک مددگار موجود ہے یعنی یسوع مسیح راستباز۔ اور وہی ہمارے گناہوں کا کفارہ ہے اور نہ صرف ہمارے ہی گناہوں کا بلکہ تمام دُنیا کے گناہوں کا۔

ایوحنا ۲ باب ۱ اور ۲ آیت

اے عزیزو آؤ ہم ایک دوسرے سے محبت رکھیں کیونکہ محبت خُدا کی طرف سے ہے۔ اور جو کوئی محبت رکھتا ہے وہ خُدا سے پیدا ہوا ہے اور خُدا کو جانتا ہے۔ جو محبت نہیں رکھتا وہ خُدا کو نہیں جانتا کیونکہ خُدا محبت ہے۔ جو محبت خُدا کو ہم سے ہے وہ اس طرح ظاہر ہوئی کہ خُدا نے اپنے اکلوتے پٹے کو دُنیا میں بھیجا ہے تاکہ ہم اُس کے سبب سے زندہ رہیں۔

ایو حنا ۴ باب ۷ سے ۱۰ آیت

محبت کے اصل معنی اور حقیقی زندگی کا منبع کا ادراک صلیب ہی سے ہے۔ اس کا مطلب یہ نہیں کہ ہم نے خُدا سے محبت کی۔ اس بات کو ہم انسانی نقطہ نظر سے نہیں پہچان سکتے۔ ہم دیکھتے ہیں خُدا نے ہم سے محبت رکھی اور اپنا اکلوتا بیٹا بھیجا تاکہ ہمارے فدیے کی قربانی دے۔ یہ ہی ہے وہ جو ہمیں اُس کے غضب سے دُور لے جائے گا۔ اُس کی محبت کو جاننے کے لئے ہمیں خُود کو گناہگار کے طور پر دکھانا چاہیئے جس کے لئے مسیح صلیب پر مرا۔ یہ ہی وہ باتیں ہیں جن کی گونج نئے عہد نامے میں سنائی دیتی ہے۔ یہ وہ چیز ہے جس نے ہمیں خُدا کے غضب سے بال بال بچایا ہے۔ اس سے ہی ہمیں اُس کی حقیقی محبت کا پتہ چلتا ہے۔

یوحنا رسول مسیح کی صلیبی موت کی مُنادی کرنے والا وفادار شاگرد تھا۔ ہم جس موت کے سزاوار تھے اُس نے ہمیں اُس سے آزاد کیا ہے۔ خُدا نے اُس کو بھیجا تاکہ اپنی محبت کو ظاہر کرے۔

اب ہم پولوس رسول پر روشنی ڈالیں گے۔

اُس نے نہ چاہتے ہوئے بھی مسیحیت کو قبول کیا۔

پولوس رسول کا رومی نام پولوس اور عبرانی نام ساؤل تھا۔ وہ کچھ عرصہ کے لئے مسیحیوں کو ایذا اور دُکھ پہنچاتا رہا۔ یسوع اُس پر ظاہر ہوا اور اُسے غیر قوموں کے لئے رسول بننے کا حکم دیا گیا۔

وہ یسوع کے اُن پیروکاروں میں سے ایک تھا جس کو عبرانی کلام پُرانے عہد نامے پر عبور تھا۔ اُس نے فریسی کے طور پر تعلیم حاصل کی، فریسی ایسا طبقہ تھا جو عقیدے کے لئے بہت سخت تھا۔ اس لئے پولوس نئے عہد نامے میں عبرانی بائبل یعنی پُرانے عہد نامے کے حوالے

دیتا ہے۔ کیونکہ اُس کو اس پر عبور حاصل تھا۔ پولوس رسول نے زندہ مسیح کی ہدایت میں سفر کئے اور یسوع کے پیروکاروں کو خطوط لکھے اور مختلف علاقوں اور نلکوں میں اُس کی گواہی دی۔ پولوس اپنے خطوط میں بارہا یاد دلاتا ہے کہ شریعت جس کا ذکر پُرانے عہد نامے میں وہ

بھی اس قابل نہیں کہ کسی کو راستباز ٹھہرا سکے۔ کیونکہ اُن خدائی احکام اور شریعت پر ہم نکل طور پر عمل نہیں کر سکتے۔ ہم خُدا کی نظر میں مجرم اور گناہگار ٹھہرتے ہیں۔ اس لئے ہمیں مُعافی کی ضرورت ہے۔ وہ یسوع کے پیغام کی طرف اشارہ کرتا ہے کہ خُدا نے انسان

کو گناہوں کی مُعافی کا خصوصی طریقہ بتایا کہ ہم خُدا کی خُو شخبری کو قبول کر کے ہی اُسے حاصل کر سکتے ہیں۔ مذہبی روایات سے ہم جانتے ہیں کہ ہمارے بدن ہی ہمیں گناہ میں پھنساتے ہیں اور ہمیں کمزور کرتے تاکہ ہم اُس کی فرمانبرداری نہ کر سکیں۔ پولوس ہمارے

اس حصے کو فطری انسان کہتا ہے۔

اسلام اس کو بُرائی کا بیج اور یہودیت یذرحارا کہتی ہے۔ اسلامی روایات مسیحی روایات سے اتفاق کرتیں ہیں کہ ہر شخص (اس میں محمد موسیٰ اور دیگر انبیا بھی شامل ہیں) میں بُرائی کا عنصر ہوتا ہے۔ لیکن صرف یسوع ہی اس سے مبرا اور پاک ہے۔ مسیحیت اور اسلام کے مطابق یسوع نے اُس کے اثر کے بغیر اور گناہ کے بغیر زندگی بسر کی (یعنی کہ گناہوں سے مُعافی کی ضرورت نہیں تھی) پولوس یہ بات سمجھ گیا کہ مسیح دُنیا میں اس لئے آیا کہ ہماری جگہ خُدا کے سامنے گناہ گار ٹھہرے تاکہ ہم سزا سے آزاد ہو جائیں جس کے ہم حق دار تھے۔ اور ہم دوبارہ خُدا کے حُکم کو مان کر اور محبت کر کے روحانی قوت حاصل کریں۔ اس بات کو ہم مسیح کی تعلیمات میں دیکھا ہے۔ یسوع اس لئے آیا کہ ہمارے گناہوں کو اُٹھالے، خُدا کے غضب کو برداشت کرے جس کے ہم حقدار تھے۔ پولوس بارہا اس پیغام کو دوہراتا ہے۔ جو یسوع نے اپنی آخری (زمین پر) رات دیا۔ یسوع ایمانداروں کا فدیہ ہے۔ یسوع گناہ اور خُدا سے اُن کی مُعافی کے درمیان مکمل پُل کی حیثیت رکھتا ہے۔ فدیہ اور نجات کا تصور بہت سی اقوام اور ثقافتوں میں عام پایا جاتا ہے۔ یہ اسی طرح ہی قانونی حیثیت رکھتا ہے جس طرح اسلام میں کوئی سپاہی جنگ میں قید ہو جاتا ہے تو اُس کو چھرانے کے لئے فدیہ دیا جاتا ہے۔ جیسے کہ

سورة ال محمد 4:47 سورة البقرہ 85:2 یا طلاق کے لئے سورة البقرہ 2:229۔

یہاں تک قرآن مجید میں مذہبی آزادی کا تصور بھی موجود ہے۔ گو کہ یہ خُدا نہیں جو آزادی دیتا ہے۔ عربی میں لفظ فدیہ استعمال ہوا ہے کہ ایک مذہبی فرض کی جگہ دوسرے مذہبی فرض

کی ادائیگی سے فدیہ دیا جاسکتا ہے۔ جیسا کہ سُورۃ البقرہ 2: 184، 2: 196 میں اس کا ذکر ملتا ہے۔ اسلامی علم اور کلام میں خُدا کی طرف سے فدیہ دینا اسلامی تعلیم کے لئے مرکزی اور عام حیثیت نہیں رکھتا۔ قرآن مجید اس تصور کو حضرت ابراہیم کے پٹے کے فدیے کے طور پر بیان کرتا ہے۔ یوں بیان کیا گیا ہے:

اے الہی (رب) مجھے نیک اولاد دے تو ہم نے اُسے خُو شخبری سُنائی ایک عقلمند لڑکے کی۔ پھر جب وہ اُس کے ساتھ کام کے قابل ہو گیا کہا اے میرے پٹے میں نے خواب دیکھا میں تجھے ذبح کرتا ہوں۔ اب تُو دیکھ تیری کیا رائے ہے۔

کہا اے میرے باپ کیجئے جس بات کا آپ کو حکم ہوتا ہے۔ خُدا نے چاہا تو قریب ہے کہ آپ مجھے صابر پائیں گے۔ تو جب اُن دونوں نے ہمارے حکم پر گردن رکھی اور باپ نے پٹے کو ماتھے کے بل لٹایا اُس وقت کا حال نہ پوچھ۔

اُسے ندا فرمائی کہ اے ابراہیم بے شک تُو نے خواب سچ کر دکھایا ہم ایسا ہی صلہ دیتے ہیں نیکیوں کا۔ بے شک یہ روشن جانچ تھی۔ اور ہم نے ایک بڑا ذبیحہ اُس کے فدیہ میں دے کر اُسے بچالیا اور ہم نے پتھلوں میں اُس کی تعریف باقی رکھی۔ سلام ہو ابراہیم پر ہم ایسا ہی صلہ دیتے ہیں نیکیوں ک، بے شک وہ ہمارے اعلیٰ درجہ کے کامل الایمان بندوں میں ہیں۔ فدیہ کے حوالے سے اس کہانی کی بہت زیادہ تفصیل عبرانی بائبل میں سے ملتی ہے۔ یہ بات واضح ہے کہ خُدا نے اس کا عوضی مہیا کیا صرف خُدا ہی فدیہ دے سکتا ہے۔

ان باتوں کے بعد یوں ہوا کہ خُدا نے ابراہام کو آزمایا اور اُسے کہا کہ اے ابراہام اُس نے کہا میں حاضر ہوں۔ تب اُس نے کہا کہ تُو اپنے بیٹے اِضحاق کو جو تیرا اکلوتا ہے اور جسے تُو پیار کرتا ہے ساتھ لے کر موریاہ کے ٹلک میں جا اور وہاں اُسے پہاڑوں میں سے ایک پہاڑ پر جو میں تُوئے بتاؤں گا سوختنی قُربانی کے طور پر چرھا۔ تب ابراہام نے صُبح سویرے اُٹھ کر اپنے گدھے پر چار جامہ کسا۔ اور اپنے ساتھ دو جوانوں اور اپنے بیٹے اِضحاق کو لیا اور سوختنی قُربانی کے لئے لکڑیاں چیریں اور اُٹھ کر اُس جگہ کو جو خُدا نے اُسے بتائی تھی روانہ ہوا۔

تیسرے دن ابراہام نے نگاہ کی اور اُس جگہ کو دُور سے دیکھا تب ابراہام نے اپنے جوانوں سے کہا تم یہیں گدھے کے پاس ٹھہرو میں اور لڑکا دونوں ذرہ وہاں تک جاتے ہیں اور سجدہ کر کے تمہارے پاس لوٹ آئینگے۔ اور ابراہام نے سوختنی قُربانی کی لکڑیاں لے کر اپنے بیٹے اِضحاق پر رکھیں اور آگ اور چھڑی اپنے ہاتھ میں لے لی۔ اور دونوں اکٹھے روانہ ہوئے۔ تب اِضحاق نے اپنے باپ سے کہا اے باپ اُس نے جواب دیا کہ اے میرے بیٹے میں حاضر ہوں۔ اُس نے کہا دیکھ آگ اور لکڑیاں توں ہیں پر سوختنی قُربانی کے لئے برہ کہاں ہے؟ ابراہام نے کہا کہ اے میرے بیٹے خُدا آپ ہی اپنے واسطے سوختنی قُربانی کے لئے برہ مہیا کرے گا۔ سو وہ دونوں آگے چلتے گئے اور اُس جگہ پہنچے جو خُدا نے بتائی تھی۔ وہاں ابراہام نے قُربان گاہ بنائی اور اُس لکڑیاں چُنینیں اور اپنے بیٹے اِضحاق کو باندھا اور اُسے قُربان گاہ پر لکڑیوں کے اوپر رکھا اور ابراہام نے ہاتھ بڑھا کر چھڑی لی کہ اپنے بیٹے کو ذبح کرے۔ تب خُدا کے فرشتہ نے اُسے آسمان سے پُکارا کہ

اے ابرہام اے ابرہام اُس نے کہا میں حاضر ہوں۔ پھر اُس نے کہا کہ تو اپنا ہاتھ لڑکے پر نہ چلا اور نہ اُسے کُچھ کر۔ کیونکہ میں اب جان گیا کہ تُو خُدا سے ڈرتا ہے اِس لئے کہ تُو نے اپنے بٹے کو بھی جو تیرا اکلوتا ہے مجھ سے دریغ نہ کیا اور ابرہام نے نگاہ کی اور اپنے پیچھے ایک مینڈھا دیکھا جس کے سینگ جھاڑی میں اٹکے تھے۔ تب ابرہام نے جا کر اُس مینڈھے کو پکڑا اور اپنے بٹے کے بدلے سوختنی قُربانی کے طور پر چرھایا۔ اور ابراہم نے اُس مُقام کا نام یہواہیری رکھا۔ پُناچہ آج تک یہ کہاوت ہے کہ خُداوند کے پہاڑ پر مہیا کیا جائے گا۔ اور خُداوند کے فرشتے نے آسمان سے دوبارہ ابرہام کو پُکارا اور کہا کہ خُداوند فرماتا ہے چونکہ تُو نے یہ کام کیا کہ اپنے بٹے کو بھی جو تیرا اکلوتا ہے دریغ نہ رکھا اِس لئے میں نے بھی اپنی ذات کی قسم کھائی ہے کہ میں تُوھے برکت پر برکت دُونگا اور تیری نسل کو بڑھاتے بڑھاتے آسمان کے تاروں اور سمندر کے کنارے کی ریت کی مانند کرونگا اور تیری اولاد اپنے دُشمنوں کے پھانک کی مالک ہوگی اور تیری نسل کے وسیلے سے زمین کی سب قومیں برکت پائیں گی کیونکہ تُو نے میری بات مانی۔

پیدائش ۲۲ باب ۱ تا ۱۸ آیت

قرآن مجید المائدہ 35:5 اور عبرانی بائبل پُرانہ عہد نامہ) زبور ۴۹ کی ۷ اور ۸ آیت دونوں میں ذکر ہے۔ کوئی انسان یہ اختیار اور صلاحیت نہیں رکھتا کہ دوسرے کی موت کے بدلے فدیہ دے۔ صرف خُدا ہی اِس اختیار کا مالک ہے کسی کو موت سے بچائے اور فدیہ دے۔ خواہ

قربانی سے خواہ فدیہ یا کسی اور ذریعے سے۔ یسوع نے خود اور اُس کے پیروکاروں نے سکھایا کہ
خدا نے یسوع کو فدیہ دینے کے لئے دُنیا میں بھیجا۔ خدا صرف گناہ کی مُعافی اور ہمارے اور
خدا کے درمیان تعلقات کے لئے اس وسیلہ کو قبول کرے گا۔

پولوس رسول کی یسوع کی تعلیم کے بارے میں چند تحاریر پیش خدمت ہیں:

اول: یسوع بطور خدا کا دیا ہوا، خدا کا مُقرر کیا ہوا اور ہمارے لئے خدا کا قبول کردہ فدیہ کا
عوضی جس نے خدا کی شریعت کی حکم عدولی کی بنا پر لعنت اور سزا پائی تاکہ ہم لعنت اور سزا
سے بچ جائیں۔ کیونکہ خدا ایک ہی ہے اور خدا اور انسان کے بیچ میں درمیانی بھی ایک یعنی
مسیح یسوع جو انسان ہے جس نے اپنے آپ کو سب کے فدیے میں دیا تاکہ مُناسب وقتوں
پر اُس کی گواہی دی جائے۔

۱ تیمتھیس ۲ باب ۵ اور ۶ آیت

ہم کو اُس میں اُس کے خون کے وسیلے سے مخلص یعنی قصوروں کی مُعافی اُس کے فضل کی
دولت کے موافق حاصل ہے۔

افسیوں ۱ باب ۷ آیت

مسیح جو ہمارے لئے لعنتی بنا اُس نے ہمیں مَول لے کر شریعت کی لعنت سے چھڑایا کیونکہ
لکھا ہے کہ جو کوئی لکڑی پر لٹکایا گیا وہ لعنتی ہے۔

گلٹیوں ۳ باب ۳ آیت

کیونکہ خُدا کا وہ فضل ظاہر ہوا ہے جو سب آدمیوں کی نجات کا باعث ہے اور ہمیں تربیت دیتا ہے تاکہ بے دینی اور دُنیاوی خواہشوں کا انکار کر کے اُس میں موجودہ جہان میں پرہیزگاری اور راستبازی اور دیانتداری کے ساتھ زندگی گزاریں اور اُس مُبارک اُمید یعنی اپنے بزرگ خُدا اور مُنحی یسوع مسیح کے جلال کے لئے ظاہر ہونے کے مُنتظر رہیں۔ جس نے اپنے آپ کو ہمارے واسطے دے دیا تاکہ فدیہ ہو کر ہمیں ہر طرح کی بے دینی سے چھڑالے اور پاک کر کے اپنی خاص ملکیت کے لئے ایک ایسی اُمت بنائے جو نیک کاموں میں سرگرم ہو۔

طس ۲ باب ۱۱ تا ۱۴ آیت

دوسرا اقتباس ہمیں سب سے زیادہ بتاتا ہے کہ یسوع نے ہمارے لئے قربانی دی خُون بہایا تاکہ خُدا ہمیں گناہوں سے مُعافی دے اور خُدا کے ساتھ ہمارے نئے تعلقات قائم ہوں۔ جو گناہ سے واقف نہ تھا اُس کو اُس نے ہمارے واسطے گناہ ٹھہرایا تاکہ ہم اُس میں ہو کر خُدا کی راستبازی ہو جائیں۔

۲ کرنتھیوں ۵ باب ۲۱ آیت

پس عزیزو فرزندوں کی طرح خُدا کی مانند ہو اور محبت سے چلو جیسے مسیح نے تم سے محبت کی اور ہمارے واسطے اپنے آپ کو خُشبُو کی مانند خُدا کی نظر کر کے قربان کیا۔

افسیوں ۵ باب ۱ اور ۲ آیت

یعنی خُدا کی وہ راستبازی جو یسوع مسیح پر ایمان لانے سے سب ایمان لانے والوں کو حاصل ہوتی ہے۔ کیونکہ کچھ فرق نہیں اس لئے کہ سب نے گناہ کیا اور خُدا کے جلال سے محروم ہیں مگر اُس کے فضل کے سبب سے اُس مخلصی کے وسیلہ سے جو مسیح یسوع میں ہے مُفت راستباز ٹھہرائے جاتے ہیں۔ اُسے خُدا نے اُس کے خُون کے باعث ایک ایسا کفارہ ٹھہرایا جو ایمان لانے سے فائدہ مند ہوتا کہ جو گناہ پیشتر ہو چکے تھے اور جن سے خُدا نے تحمل کر کے طرح دی تھی اُن کے بارے میں وہ اپنی راستبازی ظاہر کرے۔

رومیوں ۳ باب ۲۲ سے ۲۵ آیت

یسوع کے تین اہم رسولوں پطرس یوحنا اور پولوس نے ابتدائی کلیسیا میں یسوع کے الفاظ کی تصدیق کی کہ یسوع نے صلیب پر جان دی، ایسے کام کی تکمیل کی۔ یسوع کے شاگرد اور پیروکار مسیح کی تعلیمات پر مُتفق اور وفادار ہیں۔ انہوں نے اُس سے سیکھا تاکہ بہت سے لوگوں کو ہدایت اور راہنمائی دے سکیں۔ جن کو اُس کی ضرورت ہے انہیں بچایا جائے، فدیہ قربانی دی جانے اور نجات حاصل کرنے کی ضرورت ہے تاکہ اخلاقی خطاؤں اور گناہوں کی سزا سے بچ سکیں۔ اگر ہم اس میں نبیوں کی پیشنگویوں اور فرشتوں کی آوازوں کو بھی شامل کریں تو معلوم ہوگا، یسوع مُعلم رسول نبیوں اور دُنیا کے نُور سے بڑھ کر تھا۔ وہ بچانے والا اور نجات دینے والا بھی تھا۔ اُس نے یہ چیزیں اور باتیں اپنی قوت سے کہیں۔

کیونکہ اُس کے متعلق پیشگوئیاں ہو چکیں تھیں۔ اُس نے یہ سب جانتے بوجھتے ہوئے صلیب پر جان دی۔ اُس نے یہ سب اس لئے کہا کہ ہمیں گناہوں سے مُعافی ملے اور خُدا کی شریعت اور اُس کی محبت کے احکام کو پورا کر سکیں۔ فرشتوں نے اُس یسوع کی پیدائش کے موقع پر یہ کہا تھا۔

اب یسوع مسیح کی پیدائش اس طرح ہوئی کہ جب اُس کی ماں مریم کی منگنی یوسف کے ساتھ ہو گئی تو اُن کے اکٹھے ہونے سے پہلے وہ روح القدس کی قُدرت سے حاملہ پائی گئی۔ پس اُس کے شوہر یوسف نے جو راستباز تھا اور اُسے بدنام کرنا نہیں چاہتا تھا اُسے چُکے سے چھوڑ دینے کا ارادہ کیا۔ وہ ان باتوں کو سوچ ہی رہا تھا کہ خُداوند کے فرشتے نے اُسے خواب میں دکھائی دے کر کہا کہ اے ابن داؤد اپنی بیوی مریم کو اپنے ہاں لے آنے سے نہ ڈر کیونکہ جو اُس کے پیٹ میں ہے وہ روح القدس کی قُدرت سے ہے۔ اُس کے بیٹا ہوگا اور تو اُس کا نام یسوع رکھنا کیونکہ وہ ہی اپنے لوگوں کو اُن کے گناہوں سے نجات دے گا۔

متی اباب ۱۸ تا ۲۱ آیت

اُسی علاقے میں چرواہے تھے جو رات کو میدان میں رہ کر اپنے گلے کی نگہبانی کر رہے تھے اور خُداوند کا فرشتہ اُن کے پاس کھڑا ہوا اور خُدا کا جلال اُن کے چوگرد چمکا اور وہ نہایت ڈر گئے۔ مگر فرشتہ نے اُن سے کہا کہ ڈرو مت کیونکہ دیکھو میں تمہیں بڑی خُوشی کی بشارت دیتا ہوں جو ساری اُمت کے واسطے ہوگی۔ کہ آج داؤد کے شہر میں تمہارے لئے ایک مُنخی پیدا ہوگا۔

لوقا ۲ باب ۸ تا ۱۱ آیت

اُس کی زمینی خدمت کے دوران پیشن گوئیوں میں بھی اس بات کا اعلان کیا گیا ہے۔
پھر اُس کا باپ ذکریاہ رُوح القدس سے بھر گیا اور نبوت کی رو سے کہنے لگا۔ خُداوند اسرائیل
کے خُدا کی حمد ہو کیونکہ اُس نے اپنی اُمت پر توجہ کر کے اُسے چھٹکارا دیا اور اپنے خادم داؤد
کے گھرانے میں ہمارے لئے نجات کا سینگ نکالا۔ جیسا اُس نے اپنے پاک نبیوں کی زبانی کہا
تھا جو کہ دُنیا کے شروع سے ہوتے آتے ہیں۔

لوقا ۱۱ باب ۶۷ سے ۷۰ آیت

دوسرے دن اُس نے یسوع کو اپنی طرف آتے دیکھ کر کہا کہ دیکھو یہ خُدا کا برہ ہے جو دُنیا
کے گناہ اٹھالے جاتا ہے۔

یوحنا ۱۱ باب ۳۹ آیت

اب ہم دیکھ سکتے ہیں مسیح خُدا کے بارے میں تعلیم دے رہا تھا۔ اور وہ ہماری مُعافی اور اُس
کی محبت تک پہنچنے کے لئے خُدا کی مرضی کو بھی پورا کر رہا تھا۔ مسیح ہمیں گناہوں کی سزا
سے آزاد کروانے کے فدیے کا ذریعہ بنا۔ ہم گناہ کی وجہ سے موت کے شکنجے میں تھے اور سزا
کے حقدار تھے۔ نبیوں کی پیشگوئیوں کو پورا کرتے ہوئے وہ دُنیا میں آیا خُدا کی مرضی کا
فرمانبردار ہوا اور خُود کو عوضی کے طور پر پیش کیا۔ جیسا کہ ابرہام کی کہانی میں مینڈھا قربانی
کے لئے بھیجا گیا۔ خُدا اور ہمارے ساتھ پیار کی انتہا کے لئے اُس نے صلیب پر جان دے

دی۔ خُدا نے اُسے جلال بخشا اور مُردوں میں سے زندہ کیا۔ لہذا مُعانی اور نجات کا یہ عظیم کام ہمارا نہیں خُدا ہی کا ہے۔

کیونکہ ہم ناکام اور نافرمان انسان ہیں اور ہماری نجات کا سہرا خُدا ہی کے سر ہے۔ اُس نے ہی یہ عظیم کام کیا۔ یسوع نے ہمیں بتایا کہ وہ اِس لئے آیا کہ ہمارے گناہوں کی سزا پا کر ہمیں آزادی اور نجات دے اور اُس کے رسولوں نے یہ خوشخبری ساری دُنیا میں پھیلائی۔ اِس سلسلے کے اگلے اور آخری حصے میں ہم دیکھیں گے کہ یسوع مسیح کی موت کے مقصد اور تعلیمات کے حوالے سے ہمارا رد عمل کیا ہے۔ ہم مُستقبل میں اپنے گناہوں سے بچنے کے لئے کس حد تک خُدا کی اطاعت کر سکتے ہیں؟

Two questions from a truth-seeking Muslim on the death of Jesus on the cross: DID He die on the cross (which we looked at in Part One), and, if so, WHY did He die on the cross?

"I am looking at the Christians are preparing for this Easter. **I have known from friends that it was the real Christ on the Cross. But my Muslim friends and our [Muslim] teachings say that He was another man. I trust if the bible says then it is CHRIST...**

"Actually **in Muslim faith there are some different stories about crucifixion of Christ.** But need to know the reality. Perhaps I need to re read it for better understanding...but it is very important for me to learn about **why Christ was crucified. He was able to save himself from the enemies...why did he allow them to beat him and take him to the cross?**

.....

In the first part of the discussion (**Part One**), we concluded that the Qur'an does not deny the historical crucifixion of Jesus, but only denies that his Jewish enemies were correct in their boasts to have thwarted God by executing/extinguishing His Messenger with finality. And that the Qur'an does point to a historical death of the historical Jesus—and that it was special in the eyes of God.

The Qur'an **does not explicitly discuss the meaning of that death**—other than as a martyr before God, as with other prophets—and so to understand the meaning of that death we have to look at the pre-Qur'anic revelation/messages of God (i.e. the Hebrew Bible and the Injil).

In the second part (**Part Two**) we studied the question of **why Jesus/Isa allowed himself to be mistreated/killed**, since he did not actually have to.

So, the answer to the second part of the question was straight-forward:

Jesus allowed His enemies to do these acts of evil to Him, because He was fully committed, submitted, and obedient to the will of God, as revealed in the prophetic Hebrew Scriptures/Old Testament..

In one of His post-resurrection appearances, Jesus pointed out that the Messiah/Christ **must have** experienced the suffering, in order to then experience His glory:

That very day two of them were going to a village named Emmaus, about seven miles from Jerusalem, and they were talking with each other about all these

*things that had happened. While they were talking and discussing together, **Jesus himself drew near and went with them.** But their eyes were kept from recognizing him. And he said to them, "What is this conversation that you are holding with each other as you walk?" And they stood still, looking sad. Then one of them, named Cleopas, answered him, "Are you the only visitor to Jerusalem who does not know the things that have happened there in these days?" And he said to them, "What things?" And they said to him, "Concerning Jesus of Nazareth, a man who was a prophet mighty in deed and word before God and all the people, and how our chief priests and rulers delivered him up to be condemned to death, and crucified him. But we had hoped that he was the one to redeem Israel. Yes, and besides all this, it is now the third day since these things happened. Moreover, some women of our company amazed us. They were at the tomb early in the morning, and when they did not find his body, they came back saying that they had even seen a vision of angels, who said that he was alive. Some of those who were with us went to the tomb and found it just as the women had said, but him they did not see." And he said to them, "**O foolish ones, and slow of heart to believe all that the prophets have spoken! Was it not necessary that the Christ should suffer these things and enter into his glory?**" 27 And **beginning with Moses and all the Prophets, he interpreted to them in all the Scriptures the things concerning himself.** (Lk 24:13-27).*

.....

In **Part Three** in this article in this series, we looked at the prediction of the coming of Israel's Messiah. The Qur'an (and Muslim tradition) identifies the Jewish Messiah with Jesus, and if Israel's Messiah was *supposed* to suffer (like Jesus did), then we must look at the pre-Quranic Hebrew Bible/Old Testament for WHY the Messiah was supposed to suffer. Then (in the final article in this series) we considered the explanations of the result of the Cross, as given by Jesus and His disciples in the Injil/New Testament.

We looked at two teachings of Jesus in depth:

The Ransom sayings:

*"For even the Son of Man did not come to be served, **but to serve, and to give his life as a ransom for many.**" (Mark 10.45)*

*"You know that the rulers of the Gentiles lord it over them, and their great men exercise authority over them. It is not so among you, but whoever wishes to become great among you shall be your servant, and whoever wishes to be first among you shall be your slave; just as the Son of Man did not come to be served, **but to serve, and to give His life a ransom for many**" (Gospel of Matthew 20.25-28)*

The New Covenant forgiveness sayings:

*While they were eating, Jesus took bread, and when he had given thanks, he broke it and gave it to his disciples, saying, "Take and eat; this is my body." Then he took the cup, and when he had given thanks, he gave it to them, saying, "Drink from it, all of you. **This is my blood of the covenant, which is poured out for many for the forgiveness of sins.** I tell you, I will not drink of this fruit of the vine from now on until that day when I drink it new with you in my Father's kingdom."* [The Holy Bible : Today's New International Version. 2005 (Mt 26:26-29). Grand Rapids, MI: Zondervan.]

*While they were eating, Jesus took bread, and when he had given thanks, he broke it and gave it to his disciples, saying, "Take it; this is my body." Then he took the cup, and when he had given thanks, he gave it to them, and they all drank from it. "This is **my blood of the covenant, which is poured out for many,**" he said to them.* [The Holy Bible : Today's New International Version. 2005 (Mk 14:22-24). Grand Rapids, MI: Zondervan.]

*And he took bread, gave thanks and broke it, and gave it to them, saying, "This is **my body given for you;** do this in remembrance of me." In the same way, after the supper he took the cup, saying, "This cup is **the new covenant in my blood, which is poured out for you.**"* [The Holy Bible : Today's New International Version. 2005 (Lk 22:19-20). Grand Rapids, MI: Zondervan.]

We saw **that Jesus himself indicated that His death**--as the Messiah--was foretold in the Hebrew Bible / Old Testament as both a **ransom** (for 'buying us' out of slavery to judgment, resulting in the forgiveness of sins) and as an **inaugural sacrifice** for the New Covenant (which included **forgiveness of sins**, and the power to submit to God in our very hearts). His death was not an accident, nor was it a failure, nor was it 'only' a human death--it was God's powerful love in action, providing a complete basis for forgiveness to us all. We need only to be honest with God about His work in and through Christ on the Cross, to be able to receive this free gift of forgiveness and a restored relationship with the Living, Loving, and Holy God.

.....

In this **Part Four**, we will present a quick overview of the powerful results of God's work through the Cross of Christ. We will see **what God taught Jesus' companions and apostles about the results of the Cross.** We will see that the disciples taught the same thing as did their teacher Jesus. They wrote these things down under the inspiration of the Holy Spirit in the New Testament, and these are wonderful blessings of God for us to consider.

First, we will look at the statements by the closest Companions of Jesus, Peter son of Jonah/John, and John son of Zebedee. [James son of Zebedee was martyred early, and we have no writings from him. The New Testament book called "the book of James" was written by another James, a physical brother of Jesus.] Jesus followers were called 'disciples' (which basically means 'learners'), and some of them were selected to be sent out under Jesus' authority to complete missions of teaching and healing. The term 'apostle' means 'sent out from', in the sense of being commissioned to perform a task on behalf of the sending authority.

Jesus himself is called "The Apostle and High Priest of our faith" in the New Testament *Book of Hebrews* (3.1), but Jesus called His own twelve followers 'apostles' because they were 'set out' from him (Luke 6.13: *And when day came, He called His disciples to Him and chose twelve of them, whom He also named as apostles*).

Peter (son of Jonah/John) was the most visible of the early leaders, and is famous for the passage in which he **tries to tell Jesus to not talk about His upcoming death:**

From that time Jesus began to show His disciples that He must go to Jerusalem, and suffer many things from the elders and chief priests and scribes, and be killed, and be raised up on the third day. Peter took Him aside and began to rebuke Him, saying, "God forbid it, Lord! This shall never happen to You." But He turned and said to Peter, "Get behind Me, Satan! You are a stumbling block to Me; for you are not setting your mind on God's interests, but man's. (Mt 16:21–23)

But on the night before He gave himself up to death--to die as a ransom for sins according to Jesus--**Jesus promised that He would send the Holy Spirit** of God after He had **died** on the Cross, **risen** from the dead, and **ascended** to the right hand of God the Father:

And I will ask the Father, and he will give you another Helper, to be with you forever, 17 even the Spirit of truth, whom the world cannot receive, because it neither sees him nor knows him. You know him, for he dwells with you and will be in you. (Jn 14:16–17).

"But when the Helper comes, whom I will send to you from the Father, the Spirit of truth, who proceeds from the Father, he will bear witness about me. (John 15.26)

But now I am going to Him who sent Me; and none of you asks Me, 'Where are You going?' "But because I have said these things to you, sorrow has filled your heart. "But I tell you the truth, it is to your advantage that I go away; for if I do not go away, the Helper will not come to you; but if I go, I will send Him to you. "And He, when He comes, will convict the world concerning sin and

righteousness and judgment; concerning sin, because they do not believe in Me; and concerning righteousness, because I go to the Father and you no longer see Me; and concerning judgment, because the ruler of this world has been judged. **“I have many more things to say to you, but you cannot bear them now. “But when He, the Spirit of truth, comes, He will guide you into all the truth; for He will not speak on His own initiative, but whatever He hears, He will speak; and He will disclose to you what is to come. “He will glorify Me, for He will take of Mine and will disclose it to you. “All things that the Father has are Mine; therefore I said that He takes of Mine and will disclose it to you. (Jn 16:5–15).**

*If anyone thirsts, let him come to me and drink. 38 Whoever believes in me, as the Scripture has said, ‘Out of his heart will flow rivers of living water.’ ” 39 Now this he said about **the Spirit**, whom those who believed in him were to receive, for as yet the **Spirit had not been given, because Jesus was not yet glorified.** (Jn 7:37–39).*

So, after the Holy Spirit arrived a few weeks later, and opened their hearts and minds to the truth of God, the Apostles understood **Jesus' teachings about His death** (which we looked at in **Part Three**). They gave great witness to the selfless act of love and sacrifice by Jesus on the Cross.

Here are the **passages from Peter's first letter. Notice how clear these are** that sinless Jesus died in our place, took our sins upon Himself as a substitute sacrifice, and redeemed / ransomed us for God's glory:

*"For you know that **God paid a ransom to save you from the empty life you inherited from your ancestors. And the ransom he paid was not mere gold or silver. 19 It was the precious blood of Christ, the sinless, spotless Lamb of God. 20 God chose him as your ransom long before the world began, but he has now revealed him to you in these last days. Through Christ you have come to trust in God. And you have placed your faith and hope in God because he raised Christ from the dead and gave him great glory. You were cleansed from your sins when you obeyed the truth"** (1 Pe 1:18–22; New Living Translation; Notice that Peter connects both the Passover Lamb and the ransom teachings of Jesus in this passage: "Redemption by the blood of a lamb recalls the annual Passover celebration, by which Jewish people commemorated their redemption (freedom from slavery) in Egypt, through the blood of the Passover lamb" [Keener, C. S., & InterVarsity Press. (1993). The IVP Bible background commentary : New Testament (1 Pe 1:19). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press.].)*

*"**He never sinned, nor ever deceived anyone. He did not retaliate when he was insulted, nor threaten revenge when he suffered. He left his case in the hands of God, who always judges fairly. He personally carried our sins in his body on the cross so that we can be dead to sin and live for what is right. By his wounds you are healed. Once you were like sheep who wandered away. But now you have turned to your Shepherd, the Guardian of your souls.**" (1 Pe 2:22–25; Notice that*

this uses language from the Suffering Servant passage in Isaiah 53 that we looked at in Part Three).

*"Christ himself suffered for sins once. He was not guilty, but **he suffered for those who are guilty to bring you to God.** His body was killed, but he was made alive in the spirit."* (1 Pe 3:18; New Century Version).

*"God wanted you to obey him and to **be made clean by the blood of the death of Jesus Christ.**"* (1 Pe 1:2; New Century Version).

Peter was, therefore, finally obedient to his Teacher, and was faithful in **handing down the same teachings as Jesus** about the purpose of the death of Jesus on the cross.

.....

Next we have **John (son of Zebedee)** who is known as the "Beloved Disciple" because this is the term he uses for himself in the Gospel of John.

John is very famous for his early 'thunderous' nature, being more oriented toward 'fiery judgment' than to God's 'warm love' before his life was changed by the Holy Spirit:

*"As the time drew near for him to ascend to heaven, Jesus resolutely set out for Jerusalem. He sent messengers ahead to a Samaritan village to prepare for his arrival. But the people of the village did not welcome Jesus because he was on his way to Jerusalem. When James and John saw this, they said to Jesus, **"Lord, should we call down fire from heaven to burn them up?"** But Jesus turned and rebuked them.* (Lk 9:51–55; NLT).

"The Synoptics then show us John as a zealous and loyal follower of Jesus. **He is not depicted as gentle and considerate. At this time he knew little of the love that should characterize the follower of Jesus.** But he had faith and a passionate conviction that God would prosper Jesus and those who served him." [Baker encyclopedia of the Bible, s.v. "John the Apostle" (1190). Grand Rapids, Mich.: Baker Book House.]

This apostle **later** wrote the letters of John (in the New Testament), the first one of which contains some of the strongest statements on God's love.

Here are **John's statements about the purpose of Jesus' death**--in conformity with his Teacher's teachings:

"My dear children, I write this letter to you so you will not sin. But if anyone does sin, we have a helper in the presence of the Father—Jesus Christ, the One who

does what is right. **He died in our place to take away our sins**, and not only our sins but the sins of all people. (1 Jn 2:1–2).

*"Dear friends, we should love each other, because love comes from God. Everyone who loves has become God's child and knows God. Whoever does not love does not know God, because God is love. This is how God showed his love to us: **He sent his one and only Son into the world so that we could have life through him. This is what real love is: It is not our love for God; it is God's love for us. He sent his Son to die in our place to take away our sins.**" (1 Jn 4:7–10).*

"The real meaning of love and the real source of life are discerned only in the cross. It is not that we loved God. We will never find what this love is if we start from the human end. We find it in that **God loved us and sent his Son as an atoning sacrifice** (better as the NIV margin: '**the one who would turn aside his wrath**'). To see what love means we must see ourselves as sinners, and thus as the objects of God's wrath, and yet as those for whom Christ died. ... It is one of the NT's resounding paradoxes that **it is God's love that averts God's wrath from us**, and indeed that it is precisely in this averting of wrath that we see what real love is." [Carson, D. A. (1994). *New Bible commentary : 21st century edition* (4th ed.) (1 Jn 4:7–12). Leicester, England; Downers Grove, Ill., USA: Inter-Varsity Press.]

The **Apostle John** was thus also faithful in proclaiming Jesus' teachings about His death on the cross, as our substitute and to free us from the punishment we deserve. Jesus did this--as sent from God the Father--out of love for us.

.....

Next, we will look at the **Apostle Paul**, who was an unwilling convert to Christianity.

The person we know as Apostle Paul (his Roman name) was known as **Saul** (his Hebrew name), and was a devout Jew around the time of Jesus' sojourn on earth. Saul was a persecutor of the Christians until Jesus appeared to him from heaven and commissioned him to become an apostle of God to the non-Jews.

Of all the early followers of Jesus, **Paul was probably the one with the best training in the Hebrew Scriptures**. He was educated in Jerusalem as a Pharisee--the strictest sect of Judaism at the time--and constantly quotes the Hebrew bible as authoritative in his New Testament letters.

Paul traveled extensively under the direction of the Risen Jesus, and wrote letters of divine instruction to the groups who became followers of Jesus in all the countries he visited and witnessed to.

In his letters, Paul consistently reminds them that **following laws and rules--even those given by God in the Hebrew bible--are not able to make one right with God**. In fact,

these divine laws clearly show us that we cannot obey them perfectly, and that we are guilty and in need of God's forgiveness.

He points out that the message of Jesus was that **God was the One who provided a special way for humans to receive forgiveness of sins**, and further teaches that only by accepting God's message of the Good News ('gospel') of forgiveness by faith, can one even *begin* to submit to God's laws of love. Our bodies--as we know in every religious tradition--somehow betray us, and seem to weaken and subvert our ability (and even our willingness, in many cases) to obey and please God.

Paul calls this part of us the 'natural man'--the part containing what Islam calls the 'evil seed or touch' and Judaism calls the 'yetzer ha-ra'—and Islamic tradition agrees with the Christian tradition that every human (including Muhammad, Moses, and the Prophets) had this evil taint—with the exception of Jesus. Only Jesus—according to Christianity and Islam—lived without its influence and lived without sin (and without, obviously, the need for forgiveness of sin).

Paul learned and understood that the Messiah of God came to earth specifically to 'become guilty as our substitute before God'; so that we could be freed from the penalty we deserve and could gain spiritual power to begin to love and obey God. As we saw in the part about Jesus' own teachings, **Jesus came to carry the sins of all of us upon Himself, to absorb the punishment and wrath of God (on the Cross) that we all deserve.**

Paul consistently repeated the message that the Lord Jesus gave us during his last night on earth—that Jesus would be a ransom-substitute for believers, and that Jesus would be a perfect sacrifice to bridge us to God the Father for forgiveness of sins.

The concept of ransom/redemption is common in most cultures, and as a legal and military practice is mentioned in the Quran at numerous places, such as the ransoming of captives of war (e.g. 47.4; 2.85) or divorce (2.229). Even the notion of a 'religious redemption' is present in the Quran (even though it is not God who does the redeeming), with the concept of being 'redeemed' or 'released' [Arabic *fidyah*] from *one* religious obligation by the 'payment' of performance of some *other* religious good deed (e.g. 2.184, 2.196).

Although it is not a central or common theme, the idea of ransom **by God** can be found also in Islamic theology, with the concept illustrated in the Quran with the ransom of Abraham's son in 37:100-111:

"'Lord, grant me a righteous son,' so We gave him the good news that he would have a patient son. When the boy was old enough to work with his father, Abraham said, '**My son, I have seen myself sacrificing you in a dream.** What do you think?' He said, 'Father, do as you are commanded and, God willing, you will find me steadfast.' When they had both submitted to God, and he had laid his son down on his face, We called out to him, 'Abraham, you have fulfilled the dream.'

This is how We reward those who do good--it was a test to prove [their true characters]--**We ransomed his son with a momentous sacrifice**, and We let him be praised by succeeding generations: 'Peace be upon Abraham!' This is how We reward those who do good: truly he was one of Our faithful servants." [Abdel Haleem, trans.]

The ransom aspect of the story is explained in more detail in the Hebrew Bible, where it is clear that it is God who provided the substitute--only God can provide a ransom:

*After these things **God tested Abraham** and said to him, "Abraham!" And he said, "Here am I." He said, "**Take your son, your only son Isaac, whom you love, and go to the land of Moriah, and offer him there as a burnt offering on one of the mountains of which I shall tell you.**" So Abraham rose early in the morning, saddled his donkey, and took two of his young men with him, and his son Isaac. And he cut the wood for the burnt offering and arose and went to the place of which God had told him. On the third day Abraham lifted up his eyes and saw the place from afar. Then Abraham said to his young men, "Stay here with the donkey; I and the boy will go over there and worship and come again to you." And **Abraham took the wood of the burnt offering and laid it on Isaac his son. And he took in his hand the fire and the knife. So they went both of them together. 7 And Isaac said to his father Abraham, "My father!" And he said, "Here am I, my son." He said, "Behold, the fire and the wood, but where is the lamb for a burnt offering?" Abraham said, "God will provide for himself the lamb for a burnt offering, my son.**" So they went both of them together. When they came to the place of which God had told him, Abraham built the altar there and **laid the wood in order and bound Isaac his son and laid him on the altar, on top of the wood. Then Abraham reached out his hand and took the knife to slaughter his son. But the angel of the Lord called to him from heaven and said, "Abraham, Abraham!" And he said, "Here am I." He said, "Do not lay your hand on the boy or do anything to him, for now I know that you fear God, seeing you have not withheld your son, your only son, from me." And Abraham lifted up his eyes and looked, and behold, behind him was a ram, caught in a thicket by his horns. And Abraham went and **took the ram and offered it up as a burnt offering instead of his son. So Abraham called the name of that place, "The Lord will provide"**; as it is said to this day, "On the mount of the Lord it shall be provided." And the angel of the Lord called to Abraham a second time from heaven and said, "By myself I have sworn, declares the Lord, because you have done this and have not withheld your son, your only son, I will surely bless you, and I will surely multiply your offspring as the stars of heaven and as the sand that is on the seashore. And your offspring shall possess the gate of his enemies, and in your offspring shall all the nations of the earth be blessed, because you have obeyed my voice." [Ge 22:1-18; ESV]***

But both the Quran (5.35) and the Hebrew bible (Psalm 49.7-8) are quite clear that no mere human has the ability and authority to ransom himself or another from death—only God can provide and authorize a way to escape the penalty of death, whether by sacrifice or ransom or other means.

Jesus and His companions and followers taught that **God had provided Jesus Himself as a ransom**, as a substitute, as a sacrifice---and that God would ONLY accept this means for forgiveness of sins and a new relationship between us and God.

Here are some of the passages from Paul's writings, teaching the things that Jesus taught about Himself.

First, Jesus as a God-given, God-appointed, and God-accepted ransom-substitute for us, taking the penalty and curse for disobedience of God's law for us—so we would not have to bear that curse ourselves:

*There is one God and one mediator so that human beings can reach God. That way is through Christ Jesus, who is himself human. 6 **He gave himself as a payment (ransom) to free all people.** [1 Timothy 2.6; The Everyday Bible : New Century Version]*

*He is so rich in kindness and grace that **he purchased our freedom (ransomed us) with the blood of his Son and forgave our sins.** [Ephesians 1.7; NLT]*

*Christ took away the curse the law put on us. **He changed places with us and put himself under that curse.** It is written in the Scriptures, "Anyone whose body is displayed on a tree is cursed." [Gal 3.13; The Everyday Bible : New Century Version.]*

*That is the way we should live, because God's grace that can save everyone has come. 12 It teaches us not to live against God nor to do the evil things the world wants to do. Instead, that grace teaches us to live in the present age in a wise and right way and in a way that shows we serve God. 13 We should live like that while we wait for our great hope and the coming of the glory of our great God and Savior Jesus Christ. 14 **He gave himself for us so he might pay the price to free us(ransomed us) from all evil and to make us pure people who belong only to him—people who are always wanting to do good deeds.** [Titus 2.11-14; The Everyday Bible : New Century Version]*

Second, the passages which speak more about Jesus as a sacrifice for us, with His shed blood being accepted by God for our forgiveness and for a new relationship with God.

*For God made Christ, who never sinned, **to be the offering for our sin**, so that we could be made right with God through Christ. [2 Co 5:21; NLT]*

*Follow God's example, therefore, as dearly loved children ²and walk in the way of love, just as Christ loved us and **gave himself up for us as a fragrant offering and sacrifice to God**. [Eph 5.1-2; TNIV]*

*God makes people right with himself through their faith in Jesus Christ. This is true for all who believe in Christ, because all people are the same: ²³ Everyone has sinned and fallen short of God's glorious standard, ²⁴ and all need to be made right with God by his grace, which is a free gift. They need to be made free from sin through Jesus Christ. ²⁵ **God sent him to die in our place to take away our sins. We receive forgiveness through faith** in the blood of Jesus' death. This showed that God always does what is right and fair, as in the past when he was patient and did not punish people for their sins. [Rom 3.22-25; The Everyday Bible : New Century Version]*

.....

So, the three main apostles of Jesus in the early church--[Peter](#), [John](#), and [Paul](#)--confirm the words of Jesus, as they taught about what the death of Christ on the cross accomplished for us.

Jesus' followers and disciples were uniform and faithful to the teaching of their Messiah and Lord. They learned from Him that people need more than just guidance and instruction in how to please God—they need rescuing, ransoming, and saving from the penalty of our moral failures, sin, and lack of godliness.

As such, **they join the voices of the Angels and prophets** that Jesus was **more** than just a teacher and apostle of God (though He was that), more than the Light of the World (though He was that), and more than a prophet (though He was that)—**He was also a Savior, a Redeemer, and a Rescuer**. He did all these things through His powerful, foretold, and deliberate death on the cross, as our substitute. And He did all these things so we could receive **both** forgiveness of sins **and** the power to live in obedience to the law of God and the commandments of love from Him.

Angels proclaimed this at the time of His birth:

*This is how the birth of Jesus Christ came about. His mother Mary was engaged to marry Joseph, but before they married, she learned she was pregnant by the power of the Holy Spirit. ¹⁹ Because Mary's husband, Joseph, was a good man, he did not want to disgrace her in public, so he planned to divorce her secretly. ²⁰ While Joseph thought about these things, **an angel of the Lord** came to him in a dream. The angel said, "Joseph, descendant of David, don't be afraid*

to take Mary as your wife, because the baby in her is from the Holy Spirit. 21 She will give birth to a son, and you will name him Jesus, because he will save his people from their sins.” [Mat 1.18-21; The Everyday Bible : New Century Version]

*That night there were shepherds staying in the fields nearby, guarding their flocks of sheep. 9 Suddenly, **an angel of the Lord** appeared among them, and the radiance of the Lord’s glory surrounded them. They were terrified, 10 but the angel reassured them. “Don’t be afraid!” he said. “I bring you good news that will bring great joy to all people. 11 **The Savior—yes, the Messiah, the Lord—has been born today in Bethlehem, the city of David!** [Luke 2.8-11; NLT]*

And **prophecies** announced this about him during His earthly ministry

*Then his (John the Baptist) father, Zechariah, was filled with the Holy Spirit and gave this **prophecy**: “Praise the Lord, the God of Israel, because he has visited and **redeemed** his people. He has sent us **a mighty Savior** from the royal line of his servant David, just as he promised through his holy prophets long ago. [Luke 1.67-70; NLT]*

*The next day John the Baptist saw Jesus coming toward him and said, “Look! The Lamb of God who **takes away the sin of the world!** [John 1.39; NLT]*

We can see now that the role of the Messiah was one of both teaching about God the Father, and about fulfilling the Father's will to reach us with His love and forgiveness. The Messiah Jesus was the means to our ransom from captivity to the penalty of sin. We had been captured by sin and death (by our disobedience), and as such were legitimate targets for the just punishment of our God. But Jesus--in keeping with the prophecies which went before Him, and in obedience to the will of God--offered Himself up as a substitute, a sacrifice, a ransom (like the ram in the story of Abraham) for us. His love for the Father and for us led Him to the death on the cross, and the Father exalted Him by raising Him from the dead. Forgiveness and salvation are the work of God, not of us imperfect and often-disobedient humans. God deserves all the credit for our redemption, since He is the One who took action.

Jesus taught that He provided for our salvation by taking our punishment on the Cross, and His apostles spread that good news throughout the world.

In the next and final part of this series, we will look at how we should respond to Jesus' teachings about the purpose of His death? How do we submit to God's instructions about trusting His provision for our sin?